

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Analýza preprimárního vzdělávání a způsobů jeho financování
v ČR**

Lucie Bělohlávková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Bělohlávková**
Osobní číslo: **E11695**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Analýza preprimárního vzdělávání a způsobů jeho financování v ČR**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je vymezit socioekonomický význam preprimárního vzdělávání v ČR. Analyzovat jeho zdroje financování a na případové studii posoudit projekt vybrané instituce preprimárního vzdělávání zejména z hlediska jeho zdrojů financování.

Zásady:

- Charakteristika preprimárního vzdělávání.
- Postavení preprimárního vzdělávání v rámci školského systému ČR.
- Zařízení preprimárního vzdělávání a jejich socioekonomický význam.
- Případová studie v podobě projektu vybrané instituce preprimárního vzdělávání.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

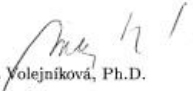
KOUDELKA, Z. **Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2001:** (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech). 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. 423 s. ISBN 80-720-1272-X.
OCHRANA, F. **Hodnocení veřejných projektů a zakázek.** 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 195 s. ISBN 80-735-7033-5.
PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. **Veřejný sektor - řízení a financování.** 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 485 s. ISBN 978-807-3579-364.
PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ, O. **Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe.** 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
TETŘEVOVÁ, L. **Veřejná ekonomie.** 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008. 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2006-2012 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/>.**
Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Tomáš ěelek, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. října 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2014

Lucie Bělohávková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Tomáši Lelkovi, Ph.D., za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Jitce Kubíkové, vedoucí finančního odboru a ředitelkám mateřských škol v Chocni za poskytnuté materiály.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu preprimárního vzdělávání v České republice a způsob jeho financování. Teoretická část vymezuje základní pojmy, právní úpravu a postavení školství v České republice. Další část zahrnuje socioekonomický význam a financování institucí preprimárního vzdělávání. Praktická část se zaměřuje na projekt vybrané mateřské školy, především z hlediska jeho zdrojů financování.

KLÍČOVÁ SLOVA

preprimární vzdělávání, mateřská škola, financování, školství

TITLE

The analysis of pre-primary education and ways of financing in the Czech Republic

ANNOTATION

The bachelor thesis is focused on the analysis of pre-primary education in the Czech Republic and the method of its financing. It defines the basic concepts, rules and status of education in the Czech Republic. The second part includes socio-economics importance and financing of the institutions of pre-primary education. The practical part is focused on the project on selected kindergarten, particularly in terms of its funding resources.

KEYWORDS

pre-primary education, kindergarten, financing, education

OBSAH

ÚVOD	11
1 CHARAKTERISTIKA PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A S NÍM SOUVISEJÍCÍCH POJMŮ ..	12
1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ ŠKOLSTVÍ.....	12
1.2 POSTAVENÍ ŠKOLSTVÍ V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ.....	13
1.3 VZDĚLÁNÍ JAKO NÁSTROJ ROZVOJE LIDSKÉHO KAPITÁLU	13
1.4 STRUKTURA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY	14
1.4.1 Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání.....	14
1.4.2 Klasifikace školství v ČR.....	15
1.4.3 Zřizovatelé škol.....	17
1.5 PREPRIMÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	17
2 POSTAVENÍ PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V RÁMCI ŠKOLSKÉHO SYSTÉMU, FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÝCH ŠKOL	18
2.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA ŠKOLSTVÍ V ČR	18
2.1.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	19
2.1.2 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).....	19
2.1.3 Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání.....	21
2.2 FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÝCH ŠKOL	23
2.2.1 Financování mateřské školy	23
2.2.2 Hospodaření mateřské školy jako příspěvkové organizace	24
3 SOCIOEKONOMICKÝ VÝZNAM PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	25
3.1 SOCIALIZACE DÍTĚTE	25
3.2 OSOBNÍ ROZVOJ DÍTĚTE	25
3.3 EKONOMICKÁ OBLAST	27
3.3.1 Tvorba pracovních míst	27
3.3.2 Ekonomická situace rodiny	27
4 ZAŘÍZENÍ PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR.....	30
4.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ NAROZENÝCH DĚTÍ.....	30
4.2 ZAŘÍZENÍ PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	31
4.2.1 Jesle.....	31
4.2.2 Mateřské školy.....	32
Trend porodnosti a vývoj MŠ.....	33
Regionální mateřské školy	35
Odmítnuté žádosti o přijetí dítěte do mateřské školy.....	36
4.2.3 Další formy péče o děti	36
Péče o dítě do tří let věku v denním režimu.....	36
Mimoškolní výchova a vzdělávání nebo Poskytování služeb pro rodinu a domácnost	37
Dětská skupina.....	37
5 INSTITUCE PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V CHOCNI, FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	39
5.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O INSTITUCÍCH PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V CHOCNI	39
5.2 PŘEHLED INSTITUCÍ PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V CHOCNI	39
5.2.1 Veřejné mateřské školy.....	39
5.2.2 Soukromé instituce.....	40
5.3 FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY VOSTELČICE	41
5.3.1 Základní informace o mateřské škole Vostelčice	41
5.3.2 Financování mateřské školy Vostelčice.....	43
5.3.3 Hospodaření mateřské školy Vostelčice jako příspěvkové organizace.....	45
6 PROJEKT VYBRANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY VOSTELČICE CHOCENĚ.....	48
6.1 ANALÝZA DEMOGRAFICKÝCH FAKTORŮ V CHOCNI	48
6.2 POPTÁVKA PO UMÍSTĚNÍ DÍTĚTE V MATEŘSKÉ ŠKOLCE, KAPACITY A JEJICH NAPLNĚNÍ	49

6.3	NÁVRHY ŘEŠENÍ NEDOSTATKU KAPACITY V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH V CHOCNI ZE STRANY MĚSTA	50
6.4	ŘEŠENÍ NEDOSTATKU KAPACIT V MŠ VOSTELČICE	54
ZÁVĚR	.....	56
POUŽITÁ LITERATURA	.....	58
SEZNAM PŘÍLOH	.....	64

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1: JEDNOTLIVÉ ÚROVNĚ VZDĚLÁVÁNÍ PODLE KLASIFIKACE ISCED 97.....	15
TABULKA 2: POČET JESLÍ V ČR V JEDNOTLIVÝCH LETECH 2002 – 2012.....	31
TABULKA 3: PŘEHLED VŠECH TYPŮ MATEŘSKÝCH ŠKOL, TŘÍD A DĚTÍ ZA JEDNOTLIVÉ ŠKOLNÍ ROKY.....	34
TABULKA 4: NÁVŠTĚVNOST MATEŘSKÝCH ŠKOL ZA ŠKOLNÍ ROK 2012/2013.....	35
TABULKA 5: ÚDAJE O ŠKOLCE ZA OBDOBÍ LET 2009 - 2014.....	43
TABULKA 7: ZŮSTATKY MŠ VOSTELČICE K 31. 12. 2013.....	45
TABULKA 8: PŘEHLED NÁKLADŮ MŠ VOSTELČICE ČERPANÝCH ZE ZDROJŮ OD KÚ.....	45
TABULKA 9: PŘEHLED VÝDAJŮ MŠ VOSTELČICE ČERPANÝCH Z ROZPOČTU ZŘIZOVATELE.....	46
TABULKA 10: PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH DAT V JEDNOTLIVÝCH ŠKOLKÁCH ZA ŠKOLNÍ ROK 2013/2014.....	50
TABULKA 11: POROVNÁNÍ Kladů a záporů pro výstavbu nové školky.....	53
TABULKA 12: PŘEHLED NÁKLADŮ PRO ODLOUČENOU TŘÍDU.....	55

SEZNAM ILUSTRACÍ

OBRÁZEK 1: POČET ŽIVĚ NAROZENÝCH DĚTÍ V ČR ZA OBDOBÍ 1989 - 2012.....	30
OBRÁZEK 2: VÝVOJ POČTU MATEŘSKÝCH ŠKOL OD ROKU 1995 DO ROKU 2013.....	33
OBRÁZEK 3: VÝVOJ POČTU DĚTÍ V MŠ OD ROKU 1989 DO ROKU 2013.....	34
OBRÁZEK 4: POČET JEDNOTLIVÝCH MATEŘSKÝCH ŠKOL PODLE KRAJŮ V ROCE 2012/2013.....	35
OBRÁZEK 5: POČET ODMÍTNUTÝCH ŽÁDOSTÍ O PŘIJETÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY ZA JEDNOTLIVÉ ROKY V ČESKÉ REPUBLICE A V PARDUBICKÉM KRAJI.....	36
OBRÁZEK 6: PODÍL JEDNOTLIVÝCH PŘÍMÝCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NEINVESTIČNÍCH ZDROJÍCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU ZA ROK 2013.....	46
OBRÁZEK 7: PODÍL JEDNOTLIVÝCH PROVOZNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH ZDROJÍCH OD ZŘIZOVATELE ZA ROK 2013.....	47
OBRÁZEK 8: VÝVOJ POČTU NAROZENÝCH DĚTÍ V CHOCNI ZA OBDOBÍ 2006 – 2012.....	48
OBRÁZEK 9: POČET POTENCIÁLNÍCH RODIČŮ VE VĚKU 18-40 LET V CHOCNI ZA OBDOBÍ 2009 – 2013.....	49

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
IČO	identifikační číslo organizace
ISCED	International Standard Classification of Education (Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání)
KÚ	krajský úřad
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
PO	právnícká osoba
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Sb.	Sbírka zákonů

ÚVOD

Vzdělání, ať už předškolního, základního, středního nebo vysokoškolského stupně je nedílnou a nezbytnou součástí každého jedince. Znalosti a dovednosti jsou tím nejdůležitějším vlastnictvím každého člověka, neboť jsou předpokladem pro uplatnitelnost na trhu práce. Proto je důležité vzdělávat se už od raného věku.

S procesem vzdělávání je vhodné začít již v rodině, kde probíhá od raného věku dítěte především jeho výchova.

Problematika předškolního vzdělávání a umístění dětí od 3 let věku do předškolních zařízení je v neposlední době velmi aktuální téma, vzhledem k nedostatku kapacit pro předškolní děti.

Služby předškolních zařízení hrají velkou roli při skloubení rodinného a pracovního života rodičů, především žen, které nastupují po rodičovské dovolené opět do práce.

Vzhledem k těmto funkcím a poptávky po umístění dítěte do školky by měla být zajištěna dostatečná kapacita zařízení preprimárního vzdělávání, resp. mateřských škol.

Cílem práce je vymežit socioekonomický význam preprimárního vzdělávání v ČR. Analyzovat jeho zdroje financování a na případové studii posoudit projekt vybrané instituce preprimárního vzdělávání zejména z hlediska jeho zdrojů financování.

Bakalářská práce bude rozdělena do šesti částí. V první části bude vymezena základní charakteristika preprimárního vzdělávání a pojmů týkající se školství.

Ve druhé části bude vysvětleno postavení preprimárního vzdělávání v rámci školského systému ČR, financování a hospodaření mateřských škol jako příspěvkových organizací.

Třetí část bude věnována socioekonomickému významu preprimárního vzdělávání.

Čtvrtá část bude popisovat a charakterizovat instituce preprimárního vzdělávání v ČR a v Pardubickém kraji.

V páté části bude vymezeno financování a hospodaření vybrané instituce preprimárního vzdělávání v Chocni – Mateřské školy Vostelčice, za použití analýzy a kvantitativních ukazatelů.

Poslední část bude zaměřena na případovou studii ve formě projektu vybrané mateřské školy ve městě Choceň.

1 CHARAKTERISTIKA PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A S NÍM SOUVISEJÍCÍCH POJMŮ

Cílem této kapitoly je vymezení základních pojmů týkající se oblasti školství a s tím související i často zaměňované pojmy, jako je vzdělávání a vzdělání. Kapitola se zaměří na postavení školství v národním hospodářství, preprimární vzdělávání a vzdělání jako nástroj rozvoje lidského kapitálu.

1.1 Vymezení základních pojmů školství

V české pedagogice se ve spojení s pojmem vzdělávání používá pojem výchova. Na jedné straně se přijímá, že výchova a vzdělávání jsou úzce propojené jevy, na druhé straně se však vzdělávání považuje za něco specifického. Zatímco pro teoretické účely výkladu lze pojem výchova a vzdělávání oddělit, v praxi toto nelze. Příkladem je školní vyučování, kdy učitel zároveň vzdělává a zároveň vychovává. Z toho se odvodil termín výchovně vzdělávací proces. Vzdělávání probíhá obvykle v nějakém vzdělávacím zařízení, realizují jej profesionální učitelé, lektoři, instruktoři, aj. a je obvykle legislativně vymezeno.[16]

Termínem **vzdělávání** se označuje takový proces, ve kterém se rozvíjí vědomosti, dovednosti, návyky a schopnosti jedince.[15]

V pedagogické teorii se vzdělávání chápe jako proces záměrného a organizovaného osvojování poznatků, dovedností, postojů, který je realizovaný prostřednictvím školní výuky.[16]

Vzdělání je chápáno jako výsledek vzdělávání. Tedy jako určitý dosažený stav rozvinutosti člověka.[47]

Lze rozlišit tyto významy vzdělání:

- 1) Osobnostní pojetí: vzdělání se chápe jako součást socializace jedince.
- 2) Obsahové pojetí: vzdělání je zkonstruovaný systém informací a činností, které jsou plánovány v kurikulu různých škol a vyučovacích předmětů a realizovány ve výuce.
- 3) Institucionální pojetí: vzdělání je společensky organizovaná činnost zabezpečovaná institucí.
- 4) Socioekonomické pojetí: vzdělání je chápáno jako jedna z kategorií, charakterizující populaci.

Vzdělanost můžeme chápat jako charakteristiku populace vyjadřující úroveň vzdělání, nebo jako vzdělanostní strukturu obyvatel země. Ta může být zjišťována na základě vzdělávacích výsledků a kvality vzdělání. Typickým příkladem může být podíl vysokoškolsky vzdělaných osob v obyvatelstvu nebo kvalita vzdělání absolventů středních škol.[38]

Výchova je definovaná jako cílevědomá, záměrná činnost, směřující k všestrannému rozvoji osobnosti. Jejím cílem je rozvíjet aktivitu a osobnost vychovávaného a postupně ho tak začleňovat do společnosti.[7]

Ekonomie vzdělávání se zabývá financováním školství, efektivností prostředků vynakládaných na vzdělávání a to především vztahy mezi vzděláváním lidských zdrojů a uplatněním na trhu práce.[16]

1.2 Postavení školství v národním hospodářství

Školství je jedním z důležitých odvětví neziskového veřejného sektoru národního hospodářství.

Prof. Y. Strecková definuje veřejný sektor takto: „*Veřejný sektor je ta část národního hospodářství, která je financována z veřejných financí, řízená a spravována veřejnou správou, je v něm veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole.*“ [43, str. 30]

Národní hospodářství představuje soustavu subjektů a vztahů mezi nimi, které se vytvořily v procesu vývoje společnosti za účelem produkce statků, kterými jsou uspokojovány potřeby lidí, žijících na území daného státu.

Národní hospodářství se člení podle kritérií. Dle kritéria sektoru moderního pojetí, řadíme školství mezi sektor kvintární, tedy sektor rozvojových služeb, jehož součástí jsou služby působící na uchování a kultivaci lidského potenciálu.[51]

Z hlediska odvětvového spadá školství do odvětví služeb. Dle kritéria vlastnictví se školství nachází ve vlastnictví veřejném u veřejných škol i soukromém v případě, že vlastníkem je fyzická nebo právnická osoba. Z hlediska způsobu financování můžeme na školství nahlížet opět dvěma směry. V případě, kdy školu zakládá fyzická nebo právnická osoba, tedy za účelem zisku, se jedná o soukromé financování. Naopak školy ve veřejném vlastnictví jsou financovány veřejnými financemi.

1.3 Vzdělání jako nástroj rozvoje lidského kapitálu

OECD vymezuje lidský kapitál jako: znalosti, dovednosti, kompetence a vlastnosti jednotlivce, které usnadňují vytváření osobního, sociálního a ekonomického blaha.[17]

Lidský kapitál je rozdělován na dvě části. Na jedné straně základní lidský kapitál, který zahrnuje produktivní schopnosti a vlastnosti (fyzickou sílu, řemeslné dovednosti, analytické myšlení, apod.), na straně druhé širší lidský kapitál, který jedinci umožňuje uplatňovat složky základního kapitálu. Mezi vlastnosti ovlivňující úroveň lidského kapitálu patří schopnosti získávat a rozvíjet dovednosti, vyhledávat nejvhodnější místo pro uplatnění dovedností, nebo umět plánovat a rozvrhovat činnosti. Na obě části lidského kapitálu mají vliv jak načerpané znalosti, vrozené a rozvinuté schopnosti, tak osvojené dovednosti i základní vlastnosti.

Mezi tři hlavní faktory, ovlivňující lidský kapitál můžeme zařadit geneticky zděděné vrozené schopnosti, rodinné, sociální a další faktory prostředí a také formální, neformální a informativní vzdělávání.

Vlastnosti a schopnosti jsou dány především počátečními faktory, jsou geneticky zděděné a vrozené. Tyto vlastnosti a schopnosti mohou být dále rozvíjeny působením prostředí a vzděláváním. Výsledkem rozvoje těchto vlastností jsou nabyté a rozvíjené dovednosti a znalosti. Vlastnosti jedince mohou však pozitivně, ale i negativně ovlivnit osvojování znalostí nebo rozvíjení dovedností.[23]

Školství a jeho koncepce je součástí vzdělávací politiky státu. Každý stát věnuje pozornost stavu svého školství, neboť úroveň jednotlivých typů škol má vliv na hospodářský, sociální a kulturní rozvoj země. Vzdělání působí jako pozitivní externalita, z které má prospěch každý subjekt. Vzdělání lidí jsou předpokladem pro další hospodářský rozvoj, snadnější adaptabilitu na měnící se poměry na trhu práce, snadnějšího zvládnání nových a náročnějších technologií v národním hospodářství, zajištění produkce kvalitních statků všeho druhu aj.[42]

1.4 Struktura vzdělávací soustavy

Vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení. Školy poskytují vzdělávání a školská zařízení poskytují služby a vzdělávání doplňující vzdělávání ve školách. Do vzdělávací soustavy patří nejen klasifikace školství v ČR, ale také mezinárodní norma klasifikace vzdělávání. [67, §7]

1.4.1 Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání

Školská soustava ČR vykazuje společné principy se školskými systémy zemí EU. Vzhledem k odlišnostem vzdělávacích systémů se pro jejich srovnání používá standardní mezinárodní norma pro klasifikaci stupňů vzdělávání ISCED – International Standard Classification of Education. Aktuální verze klasifikace ISCED 1997 rozlišuje 7 úrovní

(stupňů) vzdělávání a oboru vzdělávání, které jsou uvedeny v tabulce č. 1. Podrobnější členění jednotlivých úrovní jsou zahrnuty v příloze A. Česká republika klasifikaci přijala a byla vytvořena převodní tabulka zařazující jednotlivé druhy škol u nás, podle normy mezinárodní úrovně.[3]

Tabulka 1: Jednotlivé úrovně vzdělávání podle klasifikace ISCED 97

Kód	Úroveň vzdělání	Název úrovně	Obvyklá délka trvání	Školský systém ČR
0	ISCED 0	Preprimární vzdělání	3	mateřské školy
1	ISCED 1	Primární vzdělání	5	první stupeň ZŠ (1. – 5. třída)
2	ISCED 2	Nižší sekundární vzdělání	4	druhý stupeň ZŠ (6. – 9. třída)
3	ISCED 3	Vyšší sekundární vzdělání	4	A – čtyřleté gymnázium B - 5. – 8. třída osmiletého gymnázia B – střední odborná učiliště
4	ISCED 4	Postsekundární neterciární vzdělání	1	doplňující a rozšiřující studium (nástavbové), pomaturitní studium na jazykových školách
5	ISCED 5	Terciární vzdělání – první stupeň	5	A – bakalářské studium, magisterské studium B – vyšší odborné školy
6	ISCED 6	Terciární vzdělání – druhý stupeň	3+	Doktorská příprava ukončená titulem Ph. D.

Zdroj: vlastní zpracování podle[25]

1.4.2 Klasifikace školství v ČR

Školství se v ČR rámcově rozděluje na školství přímo řízené a školství regionální. [33]

Vzdělávací soustavu dle školského zákona §7 a dle vysokoškolského zákona tvoří školy a školská zařízení. **Druhy škol** jsou:

- mateřská škola,
- základní škola,
- střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště),
- konzervatoř,

- vyšší odborná škola,
- základní umělecká škola,
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky,
- vysoké školy (podle zákona č. 111/2000 Sb., o vysokých školách). [67]

Mateřská, základní a střední škola se organizačně člení na třídy, vyšší odborná škola na studijní skupiny, konzervatoř a základní umělecká škola na oddělení a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky na kursy.

Třídy, studijní skupiny, oddělení a kursy, které jsou součástí jedné právnické osoby, se musí nacházet na území kraje, na němž má tato právnická osoba sídlo.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví nejnižší počet dětí, žáků a studentů v jednotlivých druzích škol, nejnižší a nejvyšší počet dětí, žáku a studentů ve třídě, studijní skupině nebo oddělení.

Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách, zajišťují ústavní a ochranou výchovu nebo preventivní výchovnou péči. **Druhy školských zařízení** jsou:

- školská zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- školská poradenská zařízení,
- školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání,
- školská účelová zařízení,
- výchovná a ubytovací zařízení,
- zařízení školního stravování,
- školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

Aby školy nebo školská zařízení mohly vykonávat svou činnost, musí být zapsány do školského rejstříku.

Ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávací činnost pedagogičtí pracovníci. [67, §7]

1.4.3 Zřizovatelé škol

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kraj, obec a dobrovolný svazek obcí zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace.

Ministerstvo obrany, vnitra a spravedlnosti zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu.

Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školky při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu ČR, jako součást úřadů.

Dalším zřizovatelem škol a školských zařízení mohou být registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo oprávněno zřizovat církevní školy, školské právnické nebo fyzické osoby.

Právnická osoba a organizační složka státu může vykonávat jednu či více činností škol nebo školních zařízení.[67, §8]

Práce se dále zaměřuje na mateřskou školu, jejímž zřizovatelem je obec, z tohoto důvodu je zde uvedena definice.

Obec je veřejnoprávní územní korporace s vlastním územím, obyvatelstvem, právní subjektivitou, vlastním majetkem a hospodařením podle rozpočtu. Obce byly tradičně rozdělovány na vesnice, městyse a města. Pojem vesnice v právu vymezena není, obecně je vnímána jako obec. Obce s nejméně 3 000 obyvateli určené předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu a obce, které byly městy s účinností zákona č. 128/200 Sb. jsou považovány za města.[19]

1.5 Preprimární vzdělávání

Předškolní vzdělávání podporuje výchovné působení rodiny a doplňuje je o specifické podněty, rozvíjí je a obohacuje. Je etapou vzdělávání, v němž dítě získává především sociální zkušenosti, základní poznatky o životě kolem sebe a první podněty pro pokračující vzdělávání i celoživotní učení. [60]

Institucionální předškolní vzdělávání je dnes organizováno především v mateřských školách a zahrnuje zpravidla děti od tří do šesti let. Předškolní vzdělávání není povinné, je však doporučena docházka dítěte rok před nástupem do základní školy.[27]

Poskytování předškolního vzdělávání je v ČR podle školského zákona §2 odst. 3 považováno za veřejnou službu.

2 POSTAVENÍ PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V RÁMCI ŠKOLSKÉHO SYSTÉMU, FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÝCH ŠKOL

Tato kapitola je zaměřena na právní úpravu v oblasti školství v České republice. Dále zde bude charakterizováno financování a hospodaření mateřských škol jako příspěvkových organizací.

Preprimární vzdělávání je jednou z životních etap vývoje dítěte, kde získává především sociální zkušenosti, poznává své okolí a je podnětem pro jeho další rozvoj a učení. Preprimární vzdělávání poskytují především mateřské školy, pro děti ve věku od tří do šesti let, v případě odkladu povinné školní docházky i dětem sedmiletým.

2.1 Právní úprava školství v ČR

V České republice školství a vzdělávání zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Podle právní úpravy ČR tvoří soustavu školství předškolní a školská zařízení, základní, střední, vyšší odborné a vysoké školy.

Nejvyšší právní normou v oblasti školství v ČR je Listina základních práv a svobod. Ta vymezuje základní práva v možnosti vzdělávat se, konkrétně článek 33, který říká[21]:

„(1) Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.“

„(2) Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.“

„(3) Zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem; na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu.“

„(4) Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.“

V rámci preprimárního vzdělávání v ČR jsou nejdůležitějšími právními předpisy rámcový vzdělávací program, zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále už jen školský zákon) a vyhláška MŠMT ze dne 29. prosince 2004 o předškolním vzdělávání.

2.1.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

System vzdělávání v ČR je zakotven na vzdělávacích programech. System vzdělávacích programů je základem kurikulárních dokumentů (souboru předpisů, dokumentů a rozhodnutí určující rámec vzdělávání).[8]

Tento systém je tvořen:

- **Národním programem vzdělávání v ČR (tzv. Bílá kniha)** - tento dokument zdůvodňuje nezbytnost změn, stanovuje cíle dalšího vývoje vzdělávací politiky, analyzuje a hodnotí jednotlivé oblasti vzdělávací soustavy a formuluje hlavní koncepční linie rozhodující pro její další rozvoj. Bílá kniha je následně realizována prostřednictvím dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy jak na republikové, tak na krajské úrovni. [71]
- **Rámcovými vzdělávacími programy** – vydávané pro každý obor vzdělání, vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání.
- **Školními vzdělávacími programy** – vzdělávání v jednotlivých školách a školských zařízeních se uskutečňuje podle školního vzdělávacího programu, který musí být v souladu s rámcovými vzdělávacími programy a vytváří si jej každá škola.[8]

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVPPV) vznikl v roce 2001. Na základě zkušeností a praxe byl po 3 letech fungování v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) aktualizován. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) je součástí systému vzdělávacích programů a vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogickou činnost probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení.[40]

2.1.2 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Tento zákon vycházel z Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR z roku 2001 (tzv. Bílé knihy), Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky z roku 2002, z Programového prohlášení vlády ČR z července 2002, z mezinárodních smluv a ze závazných předpisů EU. Školský zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2005.[49]

Část první, §1 vymezuje předmět úpravy: „*Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.*“ [67, §1]

Předškolnímu vzdělávání je věnována druhá část tohoto zákona, zahrnující § 33 – 35. Cílem předškolního vzdělávání je rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podíl na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dítěte před vstupem do základní školy a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Předškolní vzdělávání je poskytováno dětem ve věku zpravidla od 3 do 6 let. V případě odkladu povinné školní docházky dítěte do věku 7 let.

Ředitel mateřské školy:

- stanovuje a zveřejní termín a dobu pro podání žádostí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání do následujícího školního roku,
- rozhoduje o přijetí dítěte do MŠ, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, který však nesmí přesáhnout délku 3 měsíců.

K předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti, které jsou v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud nelze dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky přijmout do mateřské školy, je obec, v níž má dítě trvalé bydliště, povinna zajistit mu umístění v jiné mateřské škole. Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku. V měsíci červenci a srpnu je možno přijmout do mateřské školy i děti z jiných mateřských škol, nejvýše však na dobu, po kterou jiná mateřská škola přerušila svůj provoz. Nesmí však být překročen nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání podrobnosti o podmínkách provozu mateřské školy, organizaci předškolního vzdělávání, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, jejich stravování a další speciální péči o děti. [67]

2.1.3 Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání

Tato vyhláška nabyla účinnosti dnem 11. ledna 2005 a je součástí zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona.

Provoz mateřské školy

Mateřská škola spolupracuje se zákonnými zástupci dítěte a dalšími FO a PO s cílem vyvíjet aktivity a organizovat činnost ve prospěch rozvoje dětí, prohloubení vzdělávacího a výchovného působení MŠ, rodiny a společnosti.

Lze zřizovat mateřské školy s:

- celodenním provozem – poskytuje vzdělávání v délce od 6,5 hodiny do 12 hodin denně,
- polodenním provozem – poskytuje vzdělávání nejdéle 6,5 hodiny denně,
- internátním provozem – poskytuje celodenní vzdělávání i noční péči, v této škole lze zřídit třídy s celodenním nebo polodenním provozem.[59, §1]

Organizace mateřské školy

Školní rok trvá od 1. září do 31. srpna následující roku.

Předškolní vzdělávání má 3 ročníky:

- v 1. ročníku MŠ se vzdělávají děti, které v příslušném roce dovrší věku 4 roky,
- ve 2. ročníku MŠ se vzdělávají děti, které v příslušném roce dovrší věku 5 let,
- ve 3. ročníku MŠ se vzdělávají děti, které v příslušném roce dovrší věku 6 let a děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.

Do jedné třídy lze však zařadit děti z různých ročníků. [59, §1a]

Počty přijatých dětí ve třídách

V mateřské škole s jednou třídou může být umístěno nejméně 15 dětí, se dvěma a více třídami nejméně v průměru 18 dětí ve třídě. Pokud je v obci pouze jedna mateřská škola s jednou třídou, povolený minimální limit je 13 dětí, se dvěma třídami nejméně v průměru 16 dětí ve třídě.

Třídu mateřské školy je možno naplnit do počtu 24 dětí.

Pokud školu navštěvují děti se zdravotním postižením, limit stanovený pro jednu třídu je v počtu od 12 do 19 dětí. [59, §2]

Přerušeni nebo omezení provozu mateřské školy

Provoz mateřské školy je možno omezit nebo přerušit v měsíci červenci a srpnu nebo v obou měsících. Rozsah omezení stanoví ředitel spolu se zřizovatelem školy. Provoz mateřské školy lze omezit i ze závažných technických či organizačních důvodů, ředitel školy však musí toto omezení zveřejnit na přístupném místě.[59, §3]

Stravování dětí

Při přijetí dítěte do mateřské školy se stanoví po dohodě se zákonnými zástupci způsob a rozsah stravování dítěte a to tak, aby se dítě stravovalo vždy, je-li v době podávání jídla přítomno. [59, §4]

Péče o zdraví a bezpečnost dětí

Právnícká osoba, vykonávající činnost mateřské školy vykonává dohled nad dítětem od doby, kdy jej pedagogický pracovník převezme od jeho zákonného zástupce nebo jiné pověřené osoby, až do doby kdy jej této osobě opět předá. Předat dítě pověřené osobě je možné pouze na základě písemného pověření zákonným zástupcem.

V souvislosti s bezpečností dětí při pobytu mimo místo vzdělávání, stanoví ředitel počet pedagogických pracovníků a to tak, aby na jednoho pedagogického pracovníka připadalo nejvýše 20 dětí z běžných tříd nebo 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny i děti se zdravotním postižením. Ředitel školy může tyto počty dětí i zvýšit a to podle § 5 Vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. [59, §5]

Úplata za předškolní vzdělávání (školné)

Ředitel školy stanoví a zveřejní měsíční výši tzv. školného za předškolní vzdělávání na období školního roku nejpozději 30. června předcházejícího školního roku.

Měsíční výše školného nesmí přesáhnout 50% skutečných průměrných neinvestičních nákladů PO vykonávající činnosti mateřské školy, které připadají na předškolní vzdělávání dítěte.

Školné se stanovuje pro příslušný rok pro všechny děti mateřské školy ve stejné měsíční výši. Od školného je osvobozen:

- zákonný zástupce dítěte pobírající pravidelnou dávku pomoci v hmotné nouzi,
- zákonný zástupce nezaopatřeného dítěte, náleží-li tomuto dítěti zvýšení příspěvku na péči,

- rodič, kterému náleží zvýšení příspěvku na péči z důvodu péče o nezaopatřené dítě,
- fyzická osoba, která o dítě pečuje a pobírá dávky pěstounské péče. [59, § 6]

2.2 Financování a hospodaření mateřských škol

Tato podkapitola se zaměřuje na financování a hospodaření mateřských škol jako příspěvkových organizací.

2.2.1 Financování mateřské školy

Zřizovatel může příspěvkové organizaci poskytovat investiční příspěvek nebo příspěvek na provoz, stanovit hospodářský výsledek organizace, rozhodnout o rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku mezi fondy, požadovat odvod části provozních výnosů do vlastního rozpočtu. [36]

Mateřská škola získává finanční prostředky ze dvou hlavních zdrojů.

Prvním zdrojem jsou finanční prostředky ze státního rozpočtu z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, prostřednictvím krajského úřadu na přímé náklady na vzdělávání a poskytování školských služeb. Závaznými ukazateli jsou limity prostředků na platy a prostředků na ostatní platby a na počet zaměstnanců. Odbor školství krajského úřadu přiděluje školám finanční prostředky na mzdy pracovníkům, náklady na učebnice, školní pomůcky a školní potřeby, náklady na zdravotně postižené žáky a účelové investice z rozpočtu MŠMT. Finanční prostředky jsou poskytovány v závislosti na počtu žáků a výši nákladovosti. Rozpis finančních prostředků na jednotlivé Odbory školství krajských úřadů jsou realizovány pomocí normativní metody. Normativy jsou republikové a krajské:

- Republikové normativy – stanovuje ministerstvo, jako průměrný příspěvek státu na výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka či studenta příslušné věkové kategorie v oblasti vzdělávání. Celkový objem neinvestičních výdajů se člení na mzdové prostředky, odvody a ostatní neinvestiční výdaje. Slouží pro rozpis finančních prostředků na jednotlivé kraje. Krajský úřad pak přiděluje finanční prostředky školám podle krajských ukazatelů.
- Krajské normativy – stanoví kraj, jako výši výdajů připadající na jednotku výkonu na kalendářní rok v daném kraji. Odbor školství pak rozepisuje finanční prostředky pro školské organizace. Krajské normativy stanovují odbory školství na základě místního dohodovacího řízení, které probíhá mezi Odborem školství a řediteli škol a školských zařízení přes úřady obcí s rozšířenou působností. Výše normativů

jednotlivých typů škol jsou stanoveny podle učebních plánů, vyhlášky určující maximální počet žáků ve třídě, počtu vyučovaných hodin apod.

Druhým zdrojem jsou finanční prostředky z rozpočtu obce jako zřizovatele na provoz školky. Zřizovatel získá finanční prostředky formou neinvestiční účelové dotace ze státního rozpočtu, kterou mohou doplnit o prostředky ze svých zdrojů.

Další finanční prostředky může škola získat z vlastní činnosti, pronájmu svých prostor a od rodičů ve formě poplatku za školné a stravné. [33]

2.2.2 Hospodaření mateřské školy jako příspěvkové organizace

Příspěvková organizace se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Obec má v kompetenci zřizovat příspěvkovou organizaci jakožto právnickou osobu, která zpravidla ze své činnosti nevytváří zisk.

Hospodaří s finančními prostředky, které získala z vlastní činnosti, z rozpočtu zřizovatele a ze státního rozpočtu. Dále využívá prostředky z fondů, peněžních darů od fyzických a právnických osob a prostředků z Národního fondu a ze zahraničí.

Pokud škola hospodaří se ziskem, tedy vykáže za zúčtovací období (kalendářní rok) kladný hospodářský výsledek, má právo tuto částku využít ve prospěch své hlavní činnosti.

Příspěvková organizace vytváří peněžní fondy, mezi které patří:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond je zřízen ze zlepšeného výsledku hospodaření na základě schválení zřizovatelem a může být použit k dalšímu rozvoji činnosti, k časovému překlenutí mezi náklady a výnosy, k úhradě ztráty z minulých let nebo k úhradě případných sankcí.[64]

3 SOCIOEKONOMICKÝ VÝZNAM PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Cílem této kapitoly je vymezení socioekonomického významu preprimárního vzdělávání.

Socioekonomická situace v rodině má značný vliv na rozvoj dítěte a jeho vzdělávání. Pro dítě je velmi důležité, v jakém prostředí vyrůstá a jak se v něm cítí. Kladný vliv na dítě má sociální postavení a dobré finanční zajištění rodiny. Naopak, pokud dítě pochází z méně ekonomicky zajištěné rodiny a pociťuje mezi svými vrstevníky podřadné postavení, mohou v jeho rozvoji působit negativní vlivy. Proto je velmi důležitá komunikace s dítětem a především jeho socializace.[34]

3.1 Socializace dítěte

Počátek docházky do mateřské školy je jak pro dítě, tak pro celou rodinu, velmi obávaným okamžikem. Je zapotřebí, aby tento přechod byl pro dítě co nejméně nepříjemný a nevyvolával v něm stresové situace. Socializace dítěte, neboli začleňování do společnosti a rozvíjení bytosti, je důležitou úlohou už v základech výchovy. V socializaci je důležité vzájemné působení mezi druhými a celou společností. Socializace také zahrnuje osvojení chování ve společnosti, různých poznatků, hodnot a kultury. Poznávací procesy se formulují už od raného věku v rodině, následně potom ve škole a v různých skupinách. Socializace začíná už v rodině, kdy matka dítěti zajišťuje jeho biologické potřeby, láskyplný vztah, usmívá se na něho, hraje si s ním a komunikuje. To vše se odvíjí na jeho dalším vývoji, co se týče emocí, řeči nebo myšlení. Hlavní roli v socializaci plní mechanismy sociálního učení, což je soubor forem učení, ve kterých se jedinec učí společným činnostem, komunikacím a interakcím. Příkladem je malé dítě, které se snaží napodobovat své vrstevníky. Rodina plní důležitou funkci ve výchově, kterou nelze nahrazovat nikým jiným, a to ani mateřskou školou. Pro socializaci dítěte je velmi důležitá spolupráce rodiny a mateřské školy. Za výchovu dítěte je odpovědná výhradně rodina. Věk do šesti let dítěte je důležitý pro vývoj jeho osobnosti a mělo by se tak věnovat především výchově. I přesto, že docházka do mateřské školy není povinná, pro socializaci dítěte je ku prospěchu návštěva mateřské školy, alespoň rok před začátkem povinné školní docházky.[4]

3.2 Osobní rozvoj dítěte

Osobnost člověka se utváří v průběhu jeho vývoje. Rozlišují se dva typy osobnosti:

- primární – jedná se o vrozené vlastnosti,

- sekundární – neboli získané vlastnosti osobnosti, které se však odvíjí od primárních.

Osobnost člověka může být definována i jako to, co člověk chce (potřeby, hodnoty), co může (schopnosti, nadání), čím je (charakter, temperament), čím chce být. K rozvoji osobnosti dítěte přispívá jak rodina svou výchovou tak i socializace dítěte do společnosti, v tomto případě mateřská škola.[18]

Mateřská škola doplňuje rodinnou výchovu a napomáhá k aktivnímu rozvoji a učení dítěte, poznání, osvojení hodnot a získání samostatnosti a schopnosti se projevovat. To vše by mělo být s ohledem k individuálním potřebám a možnostem dítěte.

Během pobytu v mateřské škole děti získají poznatky z oblastí:

- biologické,
- psychologické,
- interpersonální,
- sociálně – kulturní,
- environmentální.

Dítě a jeho tělo (biologická oblast) - důležitá je podpora růstu a neurosvalového vývoje dítěte, fyzické pohodě, tělesné zdatnosti a pohybových dovedností, učení se samostatnosti a vede ke zdravým životním postojům a návykům.

Dítě a jeho psychika (psychologická oblast) – rozvíjení duševní pohody, psychické zdatnosti, řeči a jazyka, poznávací procesy, city, kreativitu a vyjadřování, sebenahlížení, rozvoj vzdělávacích dovedností, které následně povzbuzovat v dalším rozvoji, poznání a učení.

Dítě a ten druhý (interpersonální oblast) – podpora utváření vztahů dítěte k ostatním, seznamování s pravidly chování k druhému, posílení, kultivace a obohacení vzájemné komunikace.

Dítě a společnost (sociálně-kulturní oblast) – zapojení dítěte do společnosti ostatních, poznání pravidel společenského soužití, uvést dítě do života ve společnosti lidí a do světa kultury a umění, pomoc dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní, společenské, morální i estetické hodnoty, spoluutváření společenské pohody.

Dítě a svět (oblast environmentální) – seznámení s místem a prostředím, ve kterém žije, vytvořit u dítěte povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí a vytvořit odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí. [40]

3.3 Ekonomická oblast

Ekonomická oblast v rámci preprimárního vzdělávání souvisí jak s nabídkou pracovních míst v těchto zařízeních, tak i s finanční situací rodiny. Tato podkapitola se převážně věnuje finanční situaci rodiny v případě, kdy jeden z rodičů čerpá rodičovský příspěvek a jeho následné začlenění na trh práce.

3.3.1 Tvorba pracovních míst

Instituce předškolního vzdělávání poskytují a vytváří mnoho pracovních míst, které jsou důležité pro fungování mateřské školy, ať už se jedná o ředitele, pedagogické pracovníky s odbornou kvalifikací nebo pracovníky ve školní kuchyni, technicko - hospodářské pracovníky (uklízečka, údržbář, účetní) a administrativní pracovníky. Pedagogický pracovník musí být plně způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, zdravotně způsobilý, musí mít odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost a musí prokázat znalost českého jazyka. Mimo to tyto instituce vytváří poptávku po těchto druzích služeb, za které odpovídají externí spolupracovníci, kteří poskytují služby např. údržbu zeleně, fotografování dětí, pořádání divadelních představení a jiné.[68]

3.3.2 Ekonomická situace rodiny

Rodič, který pečuje o narozené dítě, většinou žena, pobíráním mateřské a rodičovského příspěvku přichází o značnou část svého příjmu. Zajištění rodiny po ekonomické stránce je tak zcela závislé na jednom příjmu partnera, v horším případě, kdy je matka samoživitelka, je rodina odkázána na dávkový systém. Nedostatečné finanční zajištění rodiny může vyvolat velké sociální problémy jako je bydlení, základní životní potřeby a může dojít i k sociálnímu vyloučení.

Pokud žena delší dobu setrvává na rodičovské dovolené, čeká ji nelehký návrat na trh práce, kdy se její postavení značně oslabí a znevýhodní. Nelehkou situaci nemají ani ty, kterým se narodí druhé dítě do tří let věku dítěte prvního a jejich rodičovská dovolená se tak výrazně prodlouží.[50]

Zákoník práce ve vztahu k rodičovské dovolené uděluje zaměstnavateli povinnost poskytnout zaměstnanci rodičovskou dovolenou, která přísluší matce po skončení mateřské

dovolené nebo otcí od narození dítěte. Celkový rozsah čerpání rodičovské dovolené se odvíjí od žádosti zaměstnance, ne však déle, než kdy dítě dosáhne věku tří let.. Zároveň tak zákon zakazuje zaměstnavateli dát výpověď těhotné zaměstnankyni, zaměstnankyni čerpající mateřskou nebo rodičovskou dovolenou.[65]

Žena pečující o nejmladší dítě v rodině má nárok na rodičovský příspěvek do čtyř let věku dítěte. Žena si může zvolit dobu čerpání příspěvku a to výši dvou, tří nebo čtyř let. Ať už se rozhodne pro jakoukoli variantu, celkově v součtu bude vždy vyplacena maximální částka ve výši 220 000 Kč.[62, §30]

Čím dříve se žena zapojí do pracovního procesu, tím lépe pro ni. Neztratí tak na své kvalifikaci a nebude se muset zdlouhavě učit novým pracovním návykům, aby byla schopna vykonávat svou práci. Lépe se tak zapojí do pracovního procesu. Mimo to, že nezaostane ve své kvalifikaci, bude mít vyšší příjem, než kdyby pobírala rodičovský příspěvek podle základního vyměřovacího základu v rozmezí převyšující 7 600 Kč měsíčně až do částky 11 500 Kč měsíčně, oproti mediánu¹ průměrné měsíční hrubé mzdy k 4. čtvrtletí 2013, který u žen činil 20 029 Kč.[62, §30],[39]

Celková finanční situace rodiny pak i následně přispěje k rozhodnutí, kam umístit dítě předškolního věku. Pokud bude mít rodina dostatek finančních prostředků, bude si moci dovolit školku soukromou a neřešit tak situaci přeplněnosti veřejných školek.

Rodiny s nižším příjmem budou muset zvolit školku veřejnou. V případě nepřijetí dítěte do předškolního zařízení budou muset hledat jinou variantu, například pomoc rodinných příslušníků. Může však nastat i situace, kdy rodině s nižšími finančními příjmy nezbyde jiná možnost, než umístit dítě do soukromé mateřské školy, která je oproti veřejné až desetinásobně dražší, což může značně zasáhnout do rozpočtu domácnosti. Vzhledem k vysokým výdajům na umístění dítěte do školky, které mají větší podíl na důchodu, by mohla klesat spotřeba domácností. Aby rodina uspokojila základní životní potřeby, lze předpokládat, že bude muset více času vynaložit na získání peněžních prostředků. Rodiče

---

¹ Medián představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení; to znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián. Na rozdíl od průměrné mzdy, která je vypočtena na základě podkladů z podnikového výkaznictví, je medián nutné odvozovat ze statisticko-matematického modelu na podkladě výběrového šetření, protože podnikové výkazy obsahují jen agregované údaje za celý podnik nebo organizaci. Nelze zapomínat, že z hrubé mzdy jsou zaměstnavatelem za zaměstnance ještě odvedeny příslušné částky na zdravotní pojištění, sociální zabezpečení a zálohy na daně z příjmu, zaměstnanci je vyplácena mzda čistá.

budou muset trávit více času v práci, a s tím se zkrátí jejich čas strávený v domácnosti a péčí o dítě, což se může zanechat následky ve výchově dítěte a jeho dalšímu vzdělávání. Soukromá školka se tak pro finančně slabší rodiny může stát nedostupná.

Nejen školka, ale i další volnočasové a rozvojové kroužky a koníčky dítěte významně zatěžují finanční příjmy rodiny.

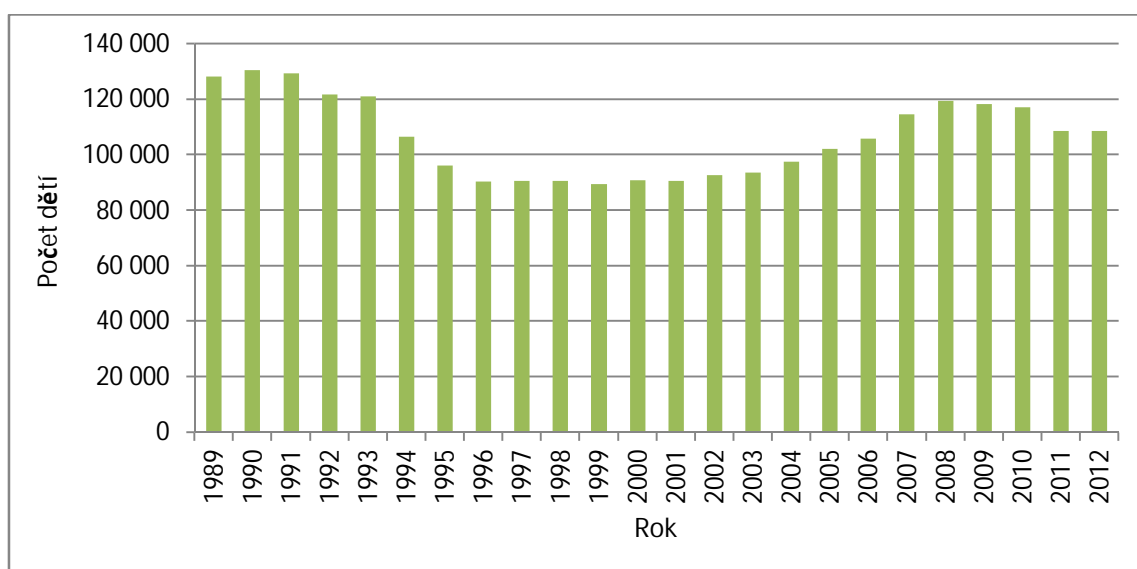
Celková ekonomická situace (příjmy) rodiny se odvíjí od dalších rozhodování a řešení, například o zajištění místa ve školce pro dítě nebo o tom, co vše si jako rodina budou moci dovolit a na co budou mít finanční prostředky.

4 ZAŘÍZENÍ PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

V této kapitole budou charakterizována zařízení preprimárního vzdělávání, jako jsou jesle a mateřské školy. Tato kapitola bude zaměřena především na Českou republiku a Pardubický kraj.

4.1 Demografický vývoj narozených dětí

Pro instituce preprimárního vzdělávání je nezbytná poptávka po těchto zařízeních a s ním související vývoj počtu narozených dětí.

Obrázek 1: Počet živě narozených dětí v ČR za období 1989 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [5]

Z obrázku č. 1 lze vypočítat vývoj počtu narozených dětí od roku 1989 do roku 2012. Porodnost na začátku devadesátých let převyšovala hranici 120 000 narozených dětí. Za tzv. „nejvyšší“ rok devadesátých let můžeme považovat rok 1990, kdy se narodilo 130 564 dětí. Výrazný pokles nastal v roce 1994 oproti roku 1990, kdy se narodilo o téměř 24 000 dětí méně. Od roku 1991 do roku 1995 docházelo k postupnému poklesu počtu narozených dětí. Tak, jak se snižoval počet narozených dětí, se snižovala i kapacita umístění pro děti předškolního věku. Vývojová situace se ustálila v období let 1996 – 2003, kdy se počet narozených dětí pohyboval v počtu okolo 90 000 dětí. Od roku 2004 můžeme vidět opět postupný nárůst počtu narozených dětí až do roku 2008, kdy se téměř vyrovnal s rokem 1993. V období let 2008 – 2010 nastal tzv. „babyboom“, který vyvolal velkou poptávku po předškolních zařízeních.[20]

4.2 Zařízení preprimárního vzdělávání

Mezi zařízení preprimárního vzdělávání v ČR patří především soukromé a veřejné instituce typu jeslí, mateřských škol a dalších forem péče o dítě na základě živnostenského oprávnění.

4.2.1 Jesle

Jesle byly označovány jako zvláštní dětská zařízení v kompetenci Ministerstva zdravotnictví, která pečují o všestranný rozvoj dětí ve věku do tří let.[69, § 38]

V souladu se zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách ve znění pozdějších předpisů již jesle nepatří mezi zdravotnická zařízení. Další řešení týkající se jeslí je v plné kompetenci jejich zřizovatelů a provozovatelů, kterými jsou především města a obce.

Prohlášení Ministerstva zdravotnictví o provozování jeslí jako zdravotnických zařízení informuje o tom, že obdobnou péčí, která byla v jeslích poskytována, je nyní možno poskytovat v režimu vázané živnosti (dále zákon č. 4555/1991 Sb., o živnostenském podnikání, péče o děti do 3 let věku v denním režimu“.[35]

Tabulka 2: Počet jeslí v ČR v jednotlivých letech 2002 – 2012

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet jeslí	58	60	58	54	48	49	48	46	46	45	44
Počet míst	1674	1770	1708	1671	1567	1587	1498	1419	1452	1425	1397

Zdroj: zpracováno podle[70]

Tabulka č. 2 zachycuje vývoj počtu jeslí a kapacity v nich v letech 2002 – 2012. Počet jeslí v ČR se od roku 2005 postupně snižuje, ačkoliv počet narozených dětí přibývá. V roce 2005 navštěvovalo jesle necelé 2% z celkově narozených dětí, v roce 2012 to bylo pouze 1%. Jesle navštěvují kromě dětí s celoměsíční docházkou převážně děti, které je využívají jen pár dní v týdnu. To umožní jejich matkám si částečně přivydělávat práci.

Jesle přijímají děti zpravidla od šesti měsíců do dvou, až tří let věku dítěte. V některých městech můžeme nalézt kombinaci jeslí a mateřské školy. Pro mnoho rodin však toto zařízení představuje velkou finanční zátěž. Se zvyšující se poptávkou po tomto zařízení, rostou i její náklady, jelikož jeslím neplyne nárok na finanční příspěvek ze státního rozpočtu.

Většinu nákladů tak zaplatí především rodiče. Výše měsíčního pobytu v jeslích se pohybuje od dvou do deseti tisíc korun měsíčně.[20]

4.2.2 Mateřské školy

Mateřská škola navazuje na rodinnou výchovu dětí a zajišťuje péči o děti ve věku zpravidla od tří do šesti let.

Podle zřizovatele můžeme rozlišovat mateřské školy veřejné, církevní a soukromé.

- **Veřejné školy** - jedná se o mateřské školy zřízené státem, obcí, krajem nebo svazkem obcí. Vztahuje se na ně školský zákon a související předpisy. Musí být zapsány ve školském rejstříku, a tím jim náleží nárok na finanční prostředky ze státního rozpočtu. Kapitálové a provozní výdaje, které nejsou přímými vzdělávacími výdaji, hradí jejich zřizovatel. Finanční prostředky na přímé vzdělávací výdaje hradí MŠMT – jedná se o výdaje na platy, náklady spojené s výukou dětí zdravotně postižených, učební pomůcky aj. Tyto prostředky se přidělují prostřednictvím rozpočtů kraje na základě počtu žáků a stanovených normativů. Na nákup učebnic a didaktických pomůcek mohou být využívány zdroje od sponzorů nebo příjmy z pronájmu prostor. Obce mohou vybírat od rodičů měsíční úplatu za poskytování předškolního vzdělávání a stravné, kterou určuje ředitel MŠ. Školné se pohybuje od čtyř set do tisíce korun měsíčně. [53] Mateřských škol zřizovaných státní správou ve školství se v ČR v současné době nachází 7, zřizovaných obcemi 400 a kraji 134, z toho Pardubický kraj má 308 škol zřizovaných obcí a 4 zřízené krajem.[41]
- **Církevní školy** – zřízené církvemi, jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle školského zákona. Církevním školám a školským zařízením jsou poskytovány státní dotace na provoz podle normativů ve stejné výši, jako veřejným školám z MŠMT. Školné se pohybuje od třech do pěti tisíc měsíčně při celodenní docházce. Těchto škol je v ČR 43, z toho se v Pardubickém kraji nachází 1 církevní škola.
- **Soukromé školy** – jsou zařízení provozována dle zákona o živnostenském podnikání, kdy se jedná o volnou živnost. Tyto instituce se řídí pouze obecně platnými právními předpisy. Nemají nárok na dotace od státu, a tak jejich výše školného je mnohonásobně vyšší, než u předešlých typů škol. Školné si stanovuje zřizovatel sám, mohou být až desetinásobně vyšší než u státních škol.

Počet soukromých škol v ČR dosahuje 255 zařízení, Pardubický kraj má 4 soukromé školy.[53]

Trend porodnosti a vývoj MŠ

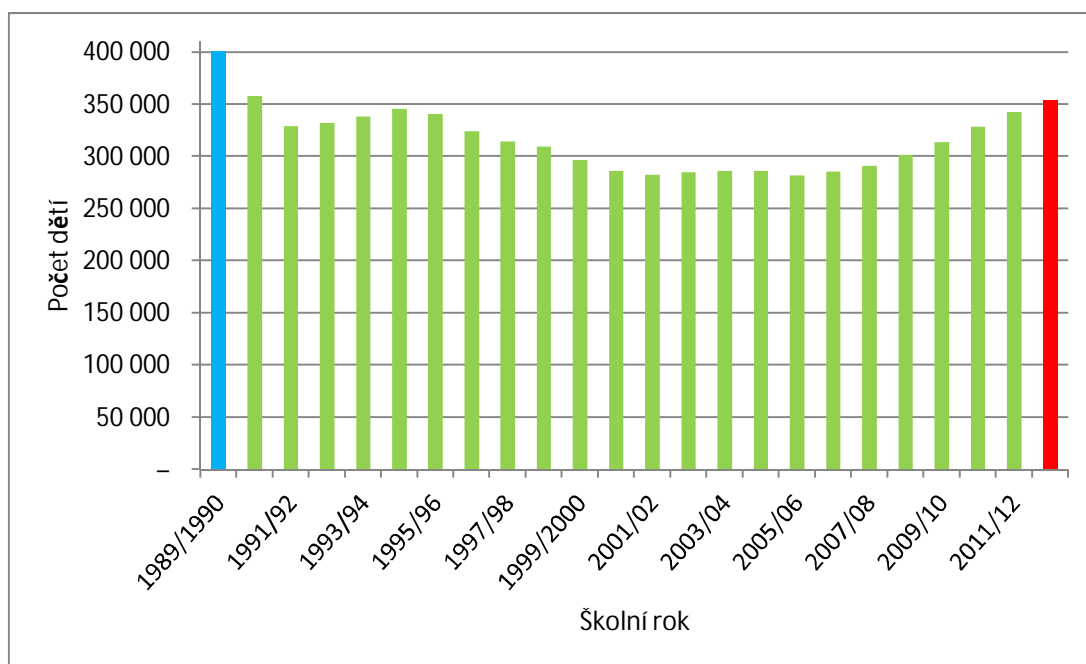
Vývoj porodnosti a počet mateřských škol se od poloviny 90. let snižoval, a tak jednotlivé obce postupně zavíraly nevyužité školky, kterých je nyní nedostatek. Od roku 2008, kdy v ČR nastal tzv. „babyboom“, byl počet mateřských škol nedostačující. Budování nových školek by bylo zdouhavé a drahé. Na pokrytí poptávky po místech ve školkách by stát musel vynaložit částku dvě a půl miliardy korun, města a obce kolem osmi set milionů korun. Tato investice by však nemusela být účelná a nejspíše by se ani nevyplatila, jelikož počet narozených dětí od roku 2010 opět klesá, což znamená, že dětí, které nastoupí ve školním roce 2014/2015 do mateřské školy, bude téměř o osm a půl tisíce méně.[56]

Obrázek 2: Vývoj počtu mateřských škol od roku 1995 do roku 2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [61]

Z obrázku č. 2 je patrný vývoj počtu mateřských škol za jednotlivé školní roky od roku 1995, kdy maximální hranice dosahovala 6 728 mateřských škol. Až do roku 2002 postupně ubývalo těchto zařízení. Výraznější rozdíl v počtu mateřských škol nastal v roce 2003, kdy spolu s poklesem porodnosti poklesl počet mateřských škol pod hranici 5 000 zařízení. Mírný nárůst nastal v roce 2008 a postupně stoupal až do roku 2013, který se počtem zařízení vyrovnává roku 2004.

Obrázek 3: Vývoj počtu dětí v MŠ od roku 1989 do roku 2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [61]

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uvádí, že ve školním roce 1989/1990 navštěvovalo mateřskou školu téměř 400 000 dětí. Jak je patrné z obrázku č. 3, následujícího roku klesla návštěvnost téměř o 50 000 dětí. Až do roku 1997 se počet dětí navštěvující mateřskou školu pohyboval v rozmezí 300 000 – 350 000 dětí. Postupný pokles návštěvnosti nastal v roce 1999 a spadl na nejnižší hranici návštěvnosti 286 147 dětí v roce 2000. Během dalších 7 let nedocházelo k výrazným výkyvům, až od roku 2007, kdy došlo se zvýšením porodnosti k postupnému nárůstu počtu dětí. Školní rok 2012/2013 se počtem dětí téměř vyrovnává s rokem 1991/1992.

Tabulka 3: Přehled všech typů mateřských škol, tříd a dětí za jednotlivé školní roky

Rok	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Počet MŠ	4 826	4 880	4 931	5 011
Počet tříd	13 452	13 988	14 481	14 972
Počet dětí	314 008	328 612	342 521	354 340

Zdroj: vlastní zpracování podle [61]

V následující tabulce č. 3 je viditelný postupný nárůst počtu zařízení, tříd i počtu dětí navštěvujících mateřskou školu za jednotlivé školní roky.

Tabulka 4: Návštěvnost mateřských škol za školní rok 2012/2013

Typ MŠ	Veřejný	Soukromý	Církevní
Počet MŠ	4 778	194	39
Počet dětí	345 746	6 967	1 627

Zdroj: vlastní zpracování podle [61]

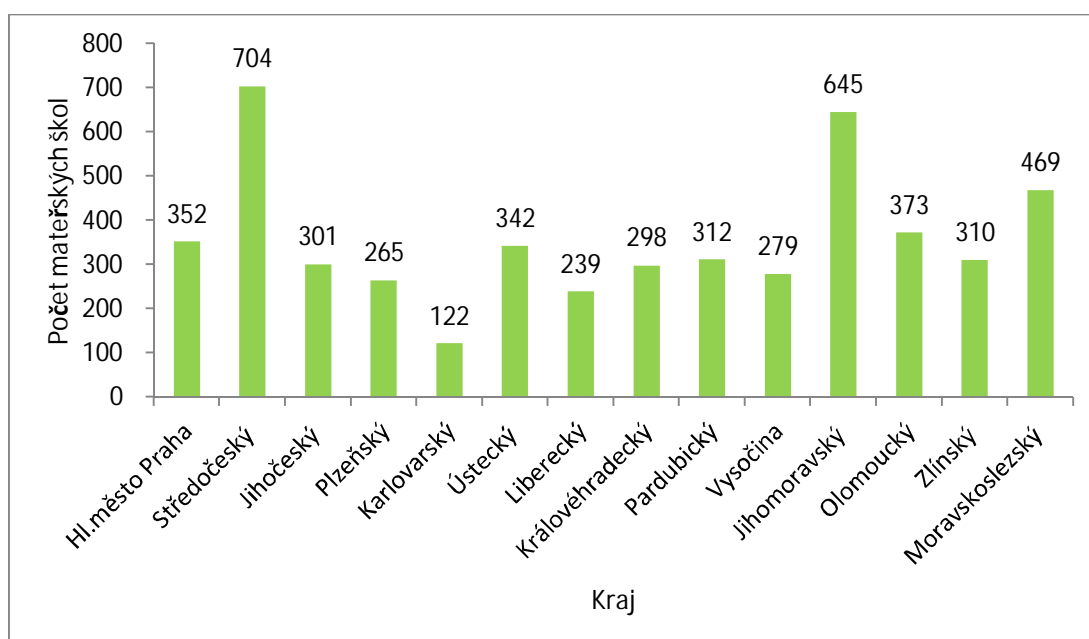
Podle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve školním roce 2012/2013 v České republice navštěvovalo 354 350 škol 5 011 dětí. Nejvíce dětí navštěvuje veřejnou mateřskou školu, která je zřizována Ministerstvem školství, mládeže, tělovýchovy, obcí, krajem nebo svazkem obcí, jak zobrazuje tabulka č. 4.

Regionální mateřské školy

Pokud se zaměříme na mateřské školy z hlediska jednotlivých krajů, největší podíl zastoupení mateřských škol, podle Českého statistického úřadu a vyplývající z obrázku č. 4 najdeme ve Středočeském kraji (14%), dále v Jihomoravském kraji (12,9%), Moravskoslezském kraji (9,4%), Olomouckém kraji (7,4%), Hl. město Praha (7%) a další.

Je tedy patrné, že Pardubický kraj nepatří mezi ty kraje, které by se potýkaly s největším nedostatkem kapacit pro umístění dětí do mateřské školy.

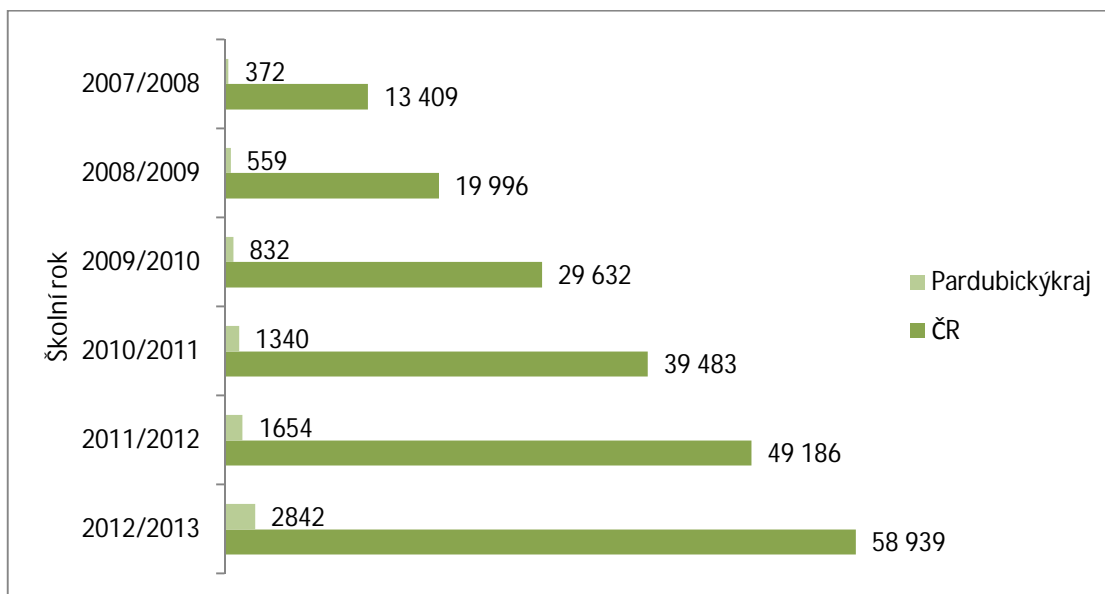
Ve školním roce 2012/2013 bylo v ČR celkem 5 011 škol, 14 972 tříd, 354 340 dětí.

Obrázek 4: Počet jednotlivých mateřských škol podle krajů v roce 2012/2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [22]

Odmítnuté žádosti o přijetí dítěte do mateřské školy

Obrázek 5: Počet odmítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy za jednotlivé roky v České republice a v Pardubickém kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle [46]

S nárůstem počtu dětí a nedostatečnou kapacitou v předškolních zařízeních, souvisí také počet odmítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy, které je patrné v následujícím obrázku č.4. V roce 2012/2013 se do mateřské školy dostalo pouze téměř každé druhé dítě. Od roku 2007 se počet neúspěšných žádostí rapidně zvyšoval.

Podle obrázku č. 5 se podíl odmítnutých žádostí v Pardubickém kraji až do roku 2011 pohyboval okolo 2 – 3 %, v porovnání s celorepublikovými údaji. V roce 2012 se podíl odmítnutých žádostí v rámci celé republiky zvýšil na 4%.

4.2.3 Další formy péče o děti

Mnoho matek za vidinou částečného přivýdělku využívá tzv. nerodičovskou péči, ať už se jedná o sousedské hlídání, hlídací centra nebo služby chůvy. Pokud je však za hlídání poskytována úplata či odměna, je nezbytné pro výkon této služby vlastnit živnostenské oprávnění.

Péče o dítě do tří let věku v denním režimu

K výkonu chůvy je zapotřebí živnostenský list se zaměřením Péče o dítě do tří let věku v denním režimu. Jedná se o živnost vázanou s nutnou odbornou způsobilostí a upravuje ji zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, příloha č. 2. [66]

Živnost je podle § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

Jedná se o výchovnou péči o svěřené děti do tří let věku v denním nebo celotýdenním režimu. Tato služba je poskytována na komerční bázi, tedy za účelem dosažení zisku a je nutné je financovat ze soukromých finančních zdrojů. Náklady, které hradí rodiče, jsou tak v porovnání s jeslemi a mateřskými školami výrazně vyšší. Tato zařízení jsou nejčastěji využívána v dopoledních hodinách pravidelně nebo jednorázově několikrát v týdnu. Do těchto zařízení jsou umísťovány děti rodičů, kteří jsou zaměstnaní.[55]

Mimoškolní výchova a vzdělávání nebo Poskytování služeb pro rodinu a domácnost

Mimoškolní výchova a činnost, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti zahrnuje výchovu dětí starších tří let v předškolních zařízeních, výuku v soukromých školách a zařízeních, které slouží k odbornému vzdělávání, nejsou-li tato zařízení zapsána v Rejstříku škol. Jedná se o živnost volnou, nejsou zde stanovena žádná konkrétní pravidla ani požadavky a není zde potřeba odborné způsobilosti jako u živnosti vázané. Školky nezapsané v Rejstříku škol nemají nárok na čerpání dotací ze státního rozpočtu.[57]

Činnost Poskytování služeb pro rodinu a domácnost se zaměřuje především na individuální péči o děti od tří let věku, příležitostné krátkodobé hlídání, poskytování služeb pro rodinu a domácnost, jako je vaření, úklid, žehlení, apod. Součástí této činnosti není péče o děti v denním režimu.[58]

Dětská skupina

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s příslušnými resorty podalo návrh na novou právní úpravu v poskytování péče o dítě – tzv. dětskou skupinu. Cílem by mělo být zvýšení místní i cenové dostupnosti služeb v péči o děti. Péče o dítě v dětské skupině by spočívala v pravidelné péči o dítě od šesti měsíců do sedmi let. Od školských zařízení by se lišila tím, že by dětská skupina nezajišťovala vzdělávání dítěte.

Zřizovat dětskou skupinu by mohly být fyzické osoby, právnické osoby a organizační složky státu, obce, kraje a nestátní neziskové organizace, které umožňují svým zaměstnancům vrátit se zpět do práce. Na rozdíl od soukromých škol, by měla dětská skupina fungovat na nekomerční bázi. Jejich zřízení bude levnější, rychlejší a jednodušší. Rodiče by pak hradily

pouze skutečné provozní a zřizovací náklady, které stanoví poskytovatel. V souvislosti s tímto návrhem se plánuje zavedení daňové uznatelnosti nákladů pro zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče o děti svých zaměstnanců a slevy na dani z příjmů pro rodiče, kteří by využívali těchto služeb. To by usnadnilo a podpořilo návrat rodičů na trh práce.[6]

5 INSTITUTE PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V CHOCNI, FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY

V této kapitole se zaměříme především na instituce preprimárního vzdělávání v Chocni. Kapitola bude rozdělena na několik částí. První část bude zaměřena na vymezení základních informací o městě Choceň, druhá část na instituce preprimárního vzdělávání v Chocni a ve třetí části se zaměříme na financování a hospodaření vybrané mateřské školy v Chocni.

5.1 Základní informace o institucích preprimárního vzdělávání v Chocni

Město Choceň leží v údolí podél břehů Tiché Orlice v podhůří Orlických hor. Choceň, město Pardubického kraje, obývá zhruba devět tisíc obyvatel a geograficky spadá do oblasti Východních Čech.

Choceň má širokou nabídku sportovního využití, kam patří stadion baseballu, softballu, krytí zimní stadion, koupaliště, volejbalový areál, tenisové kurty, fotbalový areál s atletickou drahou a spoustu dalšího volnočasového využití. Svou polohou a dobrou dostupností, především hlavním železničním spojením Praha – Brno.[52]

Město Choceň vykonává státní správu v rámci samostatné a přenesené působnosti. V rámci přenesené působnosti se jedná o obec s pověřeným obecním úřadem, který vykonává přenesenou působnost pro více obcí ve svých správních obvodech. Mezi přidružené obce patří: Dvořisko, Hemže, Březenice, Plchůvky, Nová Ves a Podrážek.[24]

5.2 Přehled institucí preprimárního vzdělávání v Chocni

Město Choceň je zřizovatelem veřejných mateřských škol, jakožto příspěvkových organizací. V Chocni však existují i soukromé instituce v podobně lesní mateřské školky, mateřského a rodinného centra.

5.2.1 Veřejné mateřské školy

Veřejné mateřské školy jsou zřizovány a spravovány městem Choceň. Hospodaří jako příspěvkové organizace. Město, jako zřizovatel, hradí veškeré provozní náklady ze svého rozpočtu. Další finanční prostředky mohou školy získat prostřednictvím kraje od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (viz kapitola 2.3).[14]

Město Choceň zřizuje čtyři veřejné mateřské školy nacházející se v Chocni, kterými je:

- MŠ Vostelčice,
- MŠ Stromovka,
- MŠ Na Záměstí,
- MŠ Na Herzánce.

5.2.2 Soukromé instituce

Mezi soukromé instituce preprimárního vzdělávání v Chocni patří:

- Jazyková miniškola,
- Rodinné centrum Beránek,
- Mateřské centrum Kamínek,
- Lesní mateřská škola.

Jazyková škola, rodinné a mateřské centrum však v plném rozsahu nenahrazují činnosti mateřské školy (podrobněji v příloze C).

Lesní mateřská škola

Hlavní myšlenkou lesní mateřské školy je být s dětmi venku za každého počasí. Lesní mateřské školy mají letitou tradici pocházející ze skandinávských zemí. Dnes jsou rozšířeny v Německu, Rakousku, Švýcarsku, Velké Británii, Japonsku i v České republice. Zaštiťující organizací je Asociace lesních mateřských škol.

Děti se pohybují převážně venku v přírodě, ať je jakékoliv roční období. Zázemím lesní MŠ bývá nejčastěji dřevěný srub nebo maringotka s hygienickým zařízením. Děti v lesních školkách, nejsou oproti dětem v běžných mateřských školách, nijak neznevýhodněni. Mají stejný program, akorát pobývají více času venku v přírodě. Za extrémně nepříznivého počasí využívají svého zázemí nebo pořádají výlety do přátelských organizací.[26]

Lesní školka funguje jako nezisková organizace, která nevytváří zisk, a veškeré příjmy jsou investovány do chodu činnosti. Je tak odkázána na příspěvky od sponzorů nebo různé dobročinné akce. Výše příspěvku za docházku dítěte je závislá na počtu navštěvovaných dní a platí ji rodiče. Jeden den v týdnu po dobu jednoho měsíce stojí zhruba 1 000 Kč. Pokud dítě

navštěvuje lesní školku pět dní v týdnu, částka se pohybuje okolo šesti tisíc měsíčně. Je alternativou, která plně nahrazuje funkci mateřské školy.

Lesní mateřskou školu „Skřítky z borovic“ navštěvuje v Chocni deset dětí.[44]

5.3 Financování a hospodaření mateřské školy Vostelčice

Tato podkapitola se zaměřuje na financování a hospodaření mateřské školy Vostelčice, na kterou město vynakládá ze všech veřejných školek v Chocni největší finanční prostředky.

5.3.1 Základní informace o mateřské škole Vostelčice

Podle zřizovatelské listiny č. USZM 414/25002 ze dne 9. 10. 2002 schválené zřizovatelem o příspěvkové organizaci je zveřejněno:

Název: Mateřská škola Vostelčice, Choceň

Sídlo: Smetanova 1682, Choceň 565 01 + odloučená třída ul. Kollárova, Choceň

IČO: 75019884

Identifikátor: 600103820

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Město Choceň, Jungmannova 301, okres Ústí nad Orlicí

Mateřská škola funguje už do roku 1982 jako účelové zařízení pro děti předškolního věku. Původním vlastníkem byl majitel podniku ČKD Choceň – mateřská škola fungovala jako závodní předškolní zařízení. Od roku 1991 je až doposud novým zřizovatelem město Choceň. Od září 2013 je rozšířena o dočasné odloučené pracoviště v ul. Kollárova (viz. následující kapitola).[9]

Mateřská škola navazuje na výchovu v rodině. Mezi činnosti mateřské školy patří péče a výchova dětí předškolního věku od tří do šesti let, v případě odkladu do sedmi let. Provozuje kroužky zaměřené na rozvoj tělesných, psychických a sociálních vlastností dítěte, zabezpečuje stravování žáků a pracovníků a může i pronajímat své prostory.

Hlavním symbolem mateřské školy je DUHA. Symbolizuje přechod dětí od mateřské školy k základní škole, vychází z různých tradic a ročních období. Každé písmeno zastává určitý cíl:

- D – děti, kolektiv, týmová spolupráce,
- U – učení,
- H – hra – potřeby a zájmy dítěte a rozvoj učení,
- A – aktivity – volný pohyb, zdravá výživa, denní režim, barevné prostředí.[54]

Školka poskytuje i nadstandardní aktivity, kde děti rozvíjí svůj talent, zručnost a samostatnost. Mezi tyto aktivity patří:

- Angličtina hrou – seznámení s angličtinou prostřednictvím her, básniček a písniček,
- Hbitý jazýček – učení se správné výslovnosti a motorice,
- Barevné pískání – za pomoci flétny,
- Šikovné ručičky – výtvarná činnost,
- Hudebně – dramatický kroužek – pohádky, písničky, apod.[1]

Provoz školky

Školka je v provozu každý den v týdnu od pondělí do pátku, od šesti hodin ráno až do čtyř hodin odpoledne. Odloučené pracoviště je v provozu ráno od čtvrt na sedm do půl čtvrté odpoledne. Celý den ve školce je rozvržen do určitých časových úseků. Ráno se děti schází v jedné třídě a postupně přechází každý do své třídy. Následují hry, skupinové činnosti, týmová práce a tvoření. Za příznivého počasí tráví děti čas venku na zahradě nebo na procházce. Kolem dvanácté hodiny se všichni sejdou u oběda a poté odpočívají. Po odpočinku se děti nasvačí a až do příchodu rodičů mohou využít zájmových činností. Po domluvě s rodiči mateřská škola plánuje výlety, exkurze nebo kulturní akce.[37]

Školné a stravné

Stravování je zajištěno vlastní jídelnou a po celý den je dětem k dispozici pitný režim. Školné pro školní rok 2013/2014 činí 300 Kč měsíčně. Děti v posledním roce návštěvy mateřské školy úplatu nehradí po dobu maximálně dvanácti měsíců. Stravné pro děti od tří do

šesti let bylo stanoveno na 26 Kč na den, o něco větší částku 30 Kč na den platí děti s odkladem školní povinné docházky.[48]

Tabulka 5: Údaje o školce za období let 2009 - 2014

Školní rok	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Počet přihlášek	25	30	33	30	65
Počet přijatý dětí	20	28	29	26	46
Počet tříd	3	3	3	3	4
Školné/měsíčně	150 Kč	150 Kč	250 Kč	250 Kč	300 Kč
Stravné/den	24 Kč	24 Kč	26 Kč	26 Kč	26 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

Následující tabulka č. 5 je zaměřena na statistické údaje mateřské školky za období 2009 - 2014. Počet přihlášek byl každý rok téměř stejný, až v roce 2013 kdy přibyl dvojnásobný počet žádostí o umístění dítěte do školky. Důvodem byla nejen vyšší porodnost, ale také obava matek z nepřijetí dítěte do školky, které tak využily možnosti podání přihlášky do více školek. Školka tak musela najít řešení, jak uspokojit poptávku a navýšit svou kapacitu (podrobněji v podkapitole 6.4). Školné i stravné se v průběhu let zvyšuje s ohledem na míru inflace.

Zápis

Zápis pro školní rok 2014/2015 v MŠ Vostelčice proběhne 29. dubna 2014 a týká se dětí narozených před 31. srpem 2011. Školky musí přednostně přijímat děti v posledním roce před nástupem školní povinné docházky, potom ostatní děti. MŠ Vostelčice při jednokolovém přijímacím řízení bude postupovat následovně: Pokud počet požadavků převyší volnou kapacitu MŠ tedy 3 třídy po 26 dětech a 1 odloučenou třídu s 22 dětmi, bude ředitelka školky přijímat podle kritérií uvedených v příloze B. Pro školní rok 2014/2015 může mateřská škola přijmout 20 dětí.[2]

5.3.2 Financování mateřské školy Vostelčice

Mateřská škola Vostelčice je zřízena jako příspěvková organizace, za kterou je oprávněný jednat ředitel.

Tabulka 6: Přijaté finanční prostředky MŠ Vostelčice

Přijaté finanční prostředky v Kč	2009	2010	2011	2012	2013
Obec	548 000,00	580 000,00	600 000,00	600 000,00	900 000,00
Krajský úřad Pardubice	3 149 756,00	2 975 656,00	2 977 053,00	3 256 721,00	3 501 000,00
Příjmy z vlastní činnosti	390 638,00	547 006,74	471 284,67	557 608,00	529 207,90
Ostatní příjmy	112,09	88,72	87,50	91,90	46,64
Celkové příjmy	4 088 506,09	4 102 751,46	4 048 425,17	4 414 420,90	4 930 254,54

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

O výši jednotlivých příspěvků informuje následující tabulka č. 6. Největším zdrojem příjmů mateřské školy jsou dotace od MŠMT, které jsou stanoveny na základě republikového normativu. Tyto finanční prostředky plynou na Odbor školství Krajského úřadu Pardubice, kde jsou přepočítány podle krajského normativu a následně putují do příslušné mateřské školy.

Dotace od KÚ je přidělena na přímé náklady na vzdělávání a poskytování školských služeb. Pro rok 2013 tvoří 71% celkových příjmů. Z těchto příjmů jsou hrazeny především mzdy, odvody sociálního a zdravotního pojištění, příspěvky do fondů a ostatní neinvestiční výdaje. Finanční prostředky přijaté od zřizovatele zabezpečují provoz školy a ostatní náklady, jako spotřeba energie, různé opravy, odpisy majetku, náklady na vzdělávání pracovníků a jiné. Mateřská škola získává příjmy z vlastní činnosti, tedy z poskytování služeb formou zájmových kroužků, z poplatků za stravování a ostatní příjmy z úroků z vložených finančních prostředků. Tyto příjmy částečně pokryjí provozní náklady nebo plynou na vybavení pomůckami. Město Choceň se na provozu všech mateřských školek v Chocni podílí 29% z celkového rozpočtu.

Sponzoři

Mezi hlavní sponzory školky pro rok 2014 patří Lesy ČR, které poskytly dar ve výši 21 000 Kč na pořízení lanové pyramidy na zahradu a firma ČKD Choceň, která poskytla dar na pořízení herního prvku na zahradu ve výši 119 699 Kč. [45]

5.3.3 Hospodaření mateřské školy Vostelčice jako příspěvkové organizace

Podle § 9 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví je příspěvková organizace povinna vést účetnictví a vykazovat svůj stav k poslednímu dni zúčtovacího období. Podle účetní uzávěrky k 31. 12. 2013 vykázala mateřská škola zůstatky zobrazené v následující tabulce č. 7.

Tabulka 7: Zůstatky MŠ Vostelčice k 31. 12. 2013

Náklady celkem	4 914 619,77 Kč
Výnosy celkem	4 930 254,54 Kč
Výsledek hospodaření	15 634,77 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

Mateřská škola Vostelčice vykázala kladný hospodářský výsledek za rok 2013 ve výši 15 634,77 Kč. Tento zisk si organizace převede do dalšího účetního období.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu

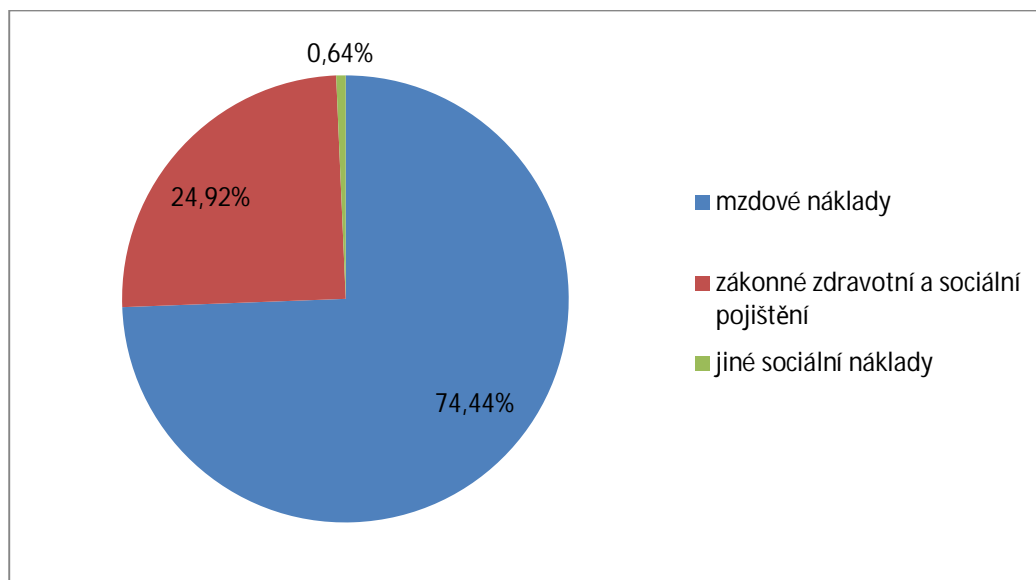
Z celkových přijatých finančních zdrojů od Krajského úřadu Pardubice ve výši 3 501 000 Kč pro rok 2013 mateřská škola čerpala na náklady uvedené v tabulce č. 8.

Tabulka 8: Přehled nákladů MŠ Vostelčice čerpaných ze zdrojů od KÚ

Mzdové náklady	2 606 062,00 Kč
Zákonné pojištění	872 446,00 Kč
Jiné sociální náklady	22 492,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

Jednotlivé náklady jsou zobrazeny na následujícím obrázku č. 6, z nichž největší podíl tvoří mzdové náklady ve výši téměř 74 %.

Obrázek 6: Podíl jednotlivých přímých nákladů na celkových neinvestičních zdrojích ze státního rozpočtu za rok 2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

Finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele

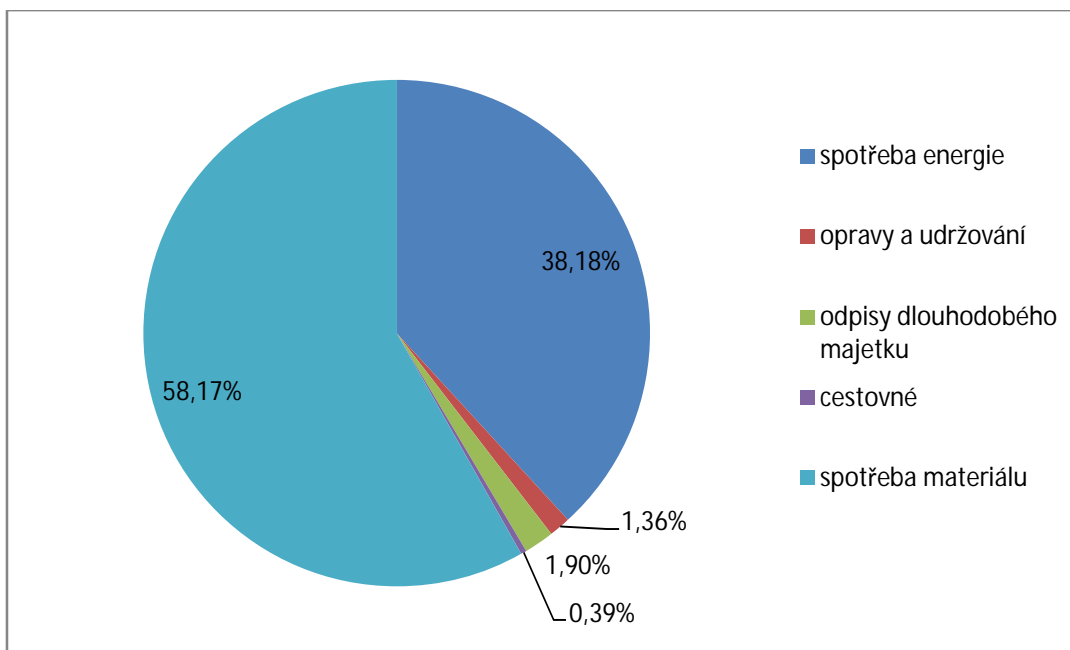
Celkové přijaté finanční prostředky získané od zřizovatele ve výši 900 000 Kč pro rok 2013 čerpala mateřská škola na následující výdaje uvedené v tabulce č. 9.

Tabulka 9: Přehled výdajů MŠ Vostelčice čerpaných z rozpočtu zřizovatele

Spotřeba energie	343 659,60 Kč
Spotřeba materiálu	523 565,54 Kč
Opravy a udržování	12 208,86 Kč
Odpisy dlouhodobého hmotného majetku	17 066,00 Kč
Cestovné	3 500,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

Podíl jednotlivých provozních nákladů je zobrazen na následujícím obrázku č. 7, z nichž největší část tvoří spotřeba materiálu ve výši 58% a spotřeba energie 38%, ostatní výdaje v rozmezí 1-2%.

Obrázek 7: Podíl jednotlivých provozních nákladů na celkových zdrojích od zřizovatele za rok 2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [10]

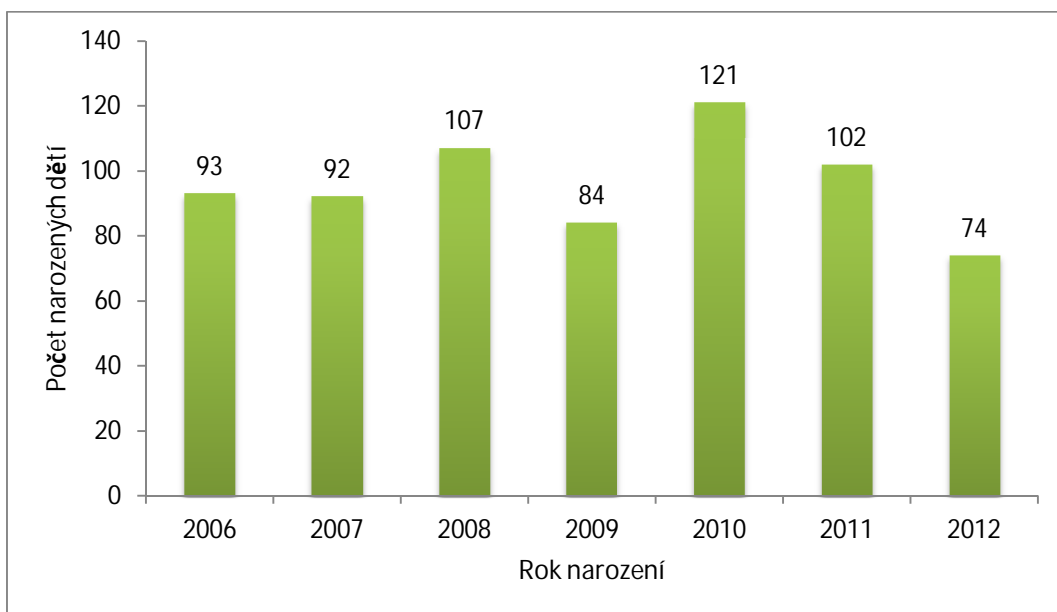
Mateřská škola tak účelně a efektivně využívá všech přijatých zdrojů k pokrytí svých nákladů. Mateřská škola je ze socioekonomického hlediska přínosná, především z hlediska prostředků, které získává od zřizovatele - města Choceň. Tedy veškeré přijaté finanční prostředky účelně vynaloží na výdaje související s provozem mateřské školy. Není možné však snížit jejich podíl, vzhledem k tomu, že nemá významný hospodářský výsledek. Důležité však je, že dokáže efektivně využít své finanční prostředky a není tak ztrátová.

6 PROJEKT VYBRANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY VOSTELČICE CHOCEŇ

Tato kapitola se zaměří na situaci nedostatku kapacit v předškolních zařízeních v Chocni a projektu Mateřské školy Vostelčice, který má být řešením této situace.

6.1 Analýza demografických faktorů v Chocni

Demografická analýza představuje především vývoj počtu narozených dětí a počtu obyvatel, respektive potenciálních rodičů ve věku od 18 do 40 let. Tento faktor značně ovlivňuje poptávku po předškolních zařízeních.

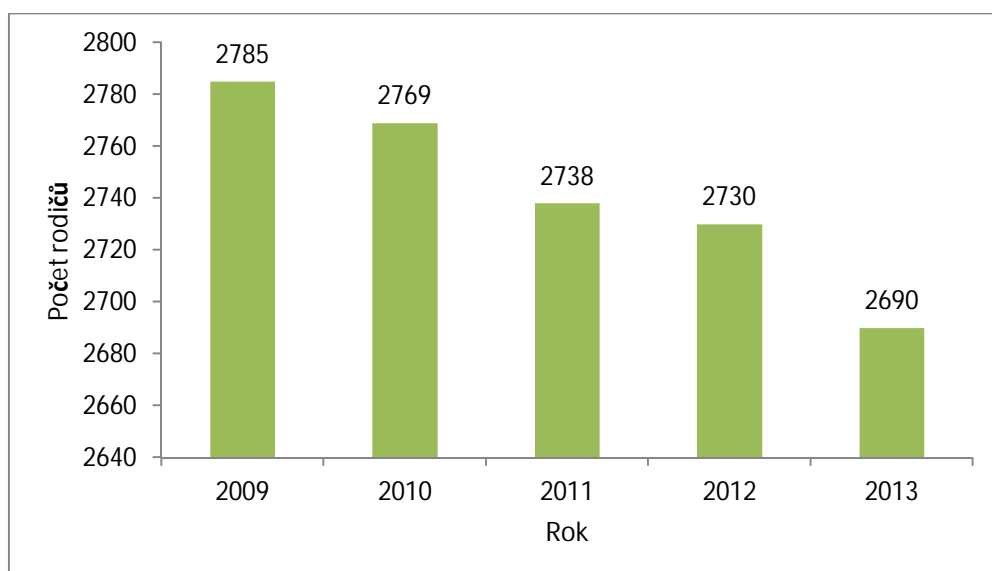
Obrázek 8: Vývoj počtu narozených dětí v Chocni za období 2006 – 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [14]

V Chocni byl vývoj porodnosti kolísavý a tím pádem těžko předvídatelný, což je patrné z následujícího obrázku č. 8. Je však jednoznačné, že děti narozené v roce 2010 převýší maximální kapacitu, kterou školky poskytují, za předpokladu, že budou chtít navštěvovat MŠ v Chocni. Ovšem děti narozené v roce 2011 a 2012 pravděpodobně sníží poptávku o umístění do školky během dalších dvou školních období 2014/2015 a 2015/2016.

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, město Choceň obývá přibližně 9 000 obyvatel, z nichž lidé určitého věku jsou významní pro poptávku nabízených kapacit mateřských škol.

Obrázek 9: Počet potenciálních rodičů ve věku 18-40 let v Choceňi za období 2009 – 2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [14]

Z následujícího obrázku č. 9 je patrný klesající vývoj potenciálních rodičů ve věku od 18 do 40 let od roku 2009 do roku 2013. Tito potenciální rodiče představují významný faktor pro poptávku o předškolní zařízení. Na základě nich by se mohla odvíjet kapacita předškolních zařízení. Jelikož se vývoj počtu potenciálních rodičů rok od roku snižuje, nepředpokládá se, že by se v závislosti na nich zvyšoval počet narozených dětí.

6.2 Poptávka po umístění dítěte v mateřské školce, kapacity a jejich naplnění

Poptávka po kapacitě předškolních zařízení je závislá především na těchto faktorech:

- počtu narozených dětí,
- migrace - tedy příchod nových obyvatel do města nebo naopak odchod z města pryč, což výrazně ovlivní poptávku po kapacitách mateřských škol,
- dalším faktorem může být i to, zda se rodiče rozhodnou umístit dítě do školy v místě trvalého bydliště, nebo jim zajistí umístění například v místě jejich práce.

Tabulka 10: Přehled nejdůležitějších dat v jednotlivých školách za školní rok 2013/2014

Název MŠ	Počet tříd	Počet přihlášek	Volná kapacita	Počet přijatých dětí	Měsíční školné v Kč	Měsíční stravné v Kč	Počet zaměstnanců
Na Záměstí	3	55	31	31	300,-	560,-	10
Vostelčice	4	65	24 + 22	46	300,-	520,-	15
Stromovka	4	71	36	36	300,-	560,-	15
Na Herzánce	3	38	27	27	300,-	520,-	10

Zdroj: vlastní zpracování podle [10], [11], [12], [13]

Následující tabulka č. 10 znázorňuje údaje v jednotlivých školách stanovené pro školní rok 2013/2014. Mateřským školám v Chocni začátkem roku 2013 přišlo celkem 229 žádostí o umístění dítěte do školky. Celkový počet přijatých dětí byl 140.

Nedá se však říci, že 89 dětí bylo odmítnuto a nepřijato do školky. Počet přihlášek bohužel nevyovídá o reálné poptávce po službách preprimárního zařízení, jelikož si každý rodič mohl podat přihlášku do více školek. Maximální počet přihlášek nebyl nijak limitován. Volná kapacita, kterou mateřské školy nabízely, byla ve všech případech maximálně naplněna. Mateřská škola Vostelčice měla volnou kapacitu pro 24 dětí a pro umístění dalších 22 dětí na přechodnou dobu musela zažádat o navýšení kapacity Krajský úřad v Pardubicích. Stravné je stanoveno jednotnou částkou pro všechny školky v Chocni a počet zaměstnanců se liší podle počtu dětí ve školce.

6.3 Návrhy řešení nedostatku kapacity v mateřských školách v Chocni ze strany města

Po prvním kole přijímacích řízení v mateřských školách v březnu pro rok 2013/2014 bylo město spolu s mateřskými školami v Chocni nuceno řešit oproti předešlým letem, dvojnásobný zájem o umístění dítěte do mateřské školy. Za posledních pět let mateřské školy naplnily svou kapacitu a téměř uspokojily všechny zájemce o docházku dítěte do mateřské školy. Jelikož rok 2010, co se týče narozených dětí, výrazně převyšoval hranici předchozích čtyř let. Mateřské školky však musí brát v potaz časový horizont tří let, než děti nastoupí do mateřské školy, podle něhož se dá předpokládat zájem o jejich kapacitu. S ohledem na snížení počtu narozených dětí v Chocni v následujících letech, se jak město Choceň, tak mateřské školy ke vzniklé situaci musely patřičným způsobem postavit, aby uspokojily poptávku většiny rodin.

Na zastupitelstvu města Choceň zaznělo několik návrhů a zvažovalo se několik variant řešení, a to postavit **školku novou, nebo rozšířit kapacitu stávající školky**. Posuzovala se tak následující hlediska:

- Stát a kraj – jelikož Ministerstvo mládeže, školství a tělovýchovy pomocí krajů přerozděluje finanční prostředky na jednotlivé mateřské školy, nová budova by tak představovala další výdaje z kapitoly státního rozpočtu. S výstavbou nové školky souvisí i noví pracovníci, ať už se jedná o pedagogické pracovníky s odbornou kvalifikací, tak ostatní zaměstnanci podílející se na chodu školky. Na jednu stranu by se vytvořila nová pracovní místa, na druhou stranu by to obnášelo náklady na financování těchto zaměstnanců a další výdaje. Podíl nákladů na jednoho zaměstnance v případě Mateřské školy Vostelčice se pohybuje okolo 10 % z celkových příjmů, které mateřská škola od státu získá.
- Zřizovatel – pokud by se zastupitelstvo města Choceň rozhodlo pro výstavbu školky nové, znamenalo by to především související finanční prostředky z rozpočtu a následné každoroční výdaje na provoz školky. Zároveň by bylo zapotřebí školku vybavit novým nábytkem, hračkami, musely by být splněny přísné hygienické a provozní podmínky.
- Pracovní příležitosti – asi největším podnikatelským subjektem v Chocni je Choceňská mlékárna, která disponuje přibližně sto zaměstnanci. V blízkém okolí je dalším významným podnikatelem společnost Kögel, s. r. o. a Autoneum CZ, s. r. o. V těchto firmách pracují především zaměstnanci z cizích zemí, kteří si tu vydělávají peníze a na víkendy odjíždí za rodinami domů do zahraničí. Pro město Choceň tak nepředstavují potenciální rodiče předškolních dětí. Tyto firmy nevytváří tak velkou pracovní nabídku na trhu práce, aby přilákaly nové obyvatelé do města Choceň.
- Migrace – a s tím spojený i vývoj počtu obyvatel. Město Choceň nezaznamenává významný přírůstek obyvatel, který by zvýšil poptávku po předškolních zařízeních.
- Vývoj počtu obyvatel – především potenciálních rodičů předškolních dětí, viz obrázek č. 9. Uvedené hodnoty vypovídají o klesajícím trendu, tedy i toto byl argument pro zachování současného počtu míst v předškolních zařízeních. Zastupitelstvo se tak přiklání k navyšování kapacity mateřských škol pro přechodné období „silnějšího“ populačního ročníku.

- Vývoj počtu dětí – jak už bylo zmíněno z předchozího obrázku č. 8, vývoj počtu narozených dětí v Chocni byl od roku 2006 kolísavý. Vždy byla naplněna kapacita mateřských škol a většina dětí, dá se tedy říci, že 85 % dětí bylo do školky přijato. V roce 2010 počet narozených dětí převyšoval 120 dětí, následující rok se v Chocni narodilo o 19 dětí méně a v roce 2012 dokonce o 47 méně. Kapacitu nové školky by tak plnohodnotně využily pouze děti, které se narodily v roce 2010. Děti narozené po roce 2010 by se v rámci volné kapacity umístily ve stávajících mateřských školách. Toto hledisko bylo pro stavbu školky nové nevyhovující.
- Rodiče předškolních dětí – pro rodiče by výstavba nové školky byla pravděpodobně největším přínosem, jak pro život ve městě, tak pro řešení nedostatku kapacit předškolních zařízení. Nemuseli by tak hledat jiná řešení, kam umístit dítě předškolního věku, aby se matky mohly vrátit zpět do práce a nepřijít tak o svou pracovní pozici, pokud nějakou předtím měly. Situace by se ulehčila i rodinám, kterým v důsledku nedostatku míst musí hlídat dítě příbuzní, chůvy, nebo musí vynaložit poměrně vysoké finanční náklady na školku soukromou oproti školce veřejné.
- Firmy a podnikatelé – pro tyto subjekty by výstavba nové školky znamenala především navýšení příjmů a uplatnění na trhu práce.

Tabulka 11: Porovnání kladů a záporů pro výstavbu nové školky

Klady	Zápory
Uspadnění rozhodování rodičů o umístění dítěte do předškolního zařízení	Vysoké Náklady na výstavbu nové školky
Zisk pro firmy, podílející se na stavbě školky	Náklady na vybavení školky a přísné hygienické a provozní podmínky
	V závislosti na poklesu narozených dětí a potenciálních rodičů by nemusela být efektivně využita kapacita
	Zatížení města dalšími provozními náklady
Nové pracovní příležitosti pro pedagogické, ale i administrativní a provozní pracovníky	Zatížení státu na dotacích prostřednictvím KÚ
	Finanční a provozní náklady v podobně nových pedagogických i nepedagogických pracovníků
	Lokace, umístění, případné odkoupení pozemků – změna územního plánu

Zdroj: vlastní zpracování podle [14]

Z výše uvedené tabulky č. 11 i z porovnávaných hledisek zastupitelstva města převládají spíše zápory pro variantu výstavby školky nové.

V rámci dlouhodobého strategického cíle z hlediska předškolního vzdělávání v Chocni se o výstavbě nové školky neuvažuje. Jak už bylo zmíněno výše, nejsou žádné zásadní výkyvy v meziročním porovnání celkového počtu obyvatel. Počet narozených dětí s ohledem 3 let se postupně snižuje.

Co se týče hospodaření mateřských škol, konkrétně zvyšování školného, ani zde se nepřipravuje žádná zásadní změna. Uvažovalo se však o tom, že by případné zvýšení školného mohlo z hlediska financí motivovat matky, které jsou na rodičovské dovolené s mladším dítětem a starší dítě umísťují do školky, aby docházku dítěte odložily. Tím by se uvolnila kapacita pro děti, ve věku 6 let, tedy rok před nástupem povinné školní docházky, nebo pro děti, jejichž matka se musí vrátit po rodičovské dovolené do práce. Místostarostka města Choceň MUDr. Věra Rybová se domnívá, že vlna populační křivky zasáhla město Choceň školní rok 2013/2014 a v následujících letech se už neočekává.

Zastupitelé města Choceň zvážily veškerá hlediska i návrhy rodičů a na základě těchto hledisek se přiklonili k variantě rozšíření kapacity na přechodné období. Podrobněji v následující podkapitole.[32]

6.4 Řešení nedostatku kapacit v MŠ Vostelčice

Mateřská škola každý rok naplnila své kapacity. V letošním roce (od června do srpna 2013) město Choceň muselo řešit problém, kam umístit děti, které nebyly přijaty do MŠ na základě pravidelného přijímacího řízení v dubnu každého roku. Problém se týkal hlavně případů, kdy se matka musela vrátit po rodičovské dovolené do zaměstnání, jinak by přišla o práci a dítě nebylo přijato do školky. Tento problém se týkal nejen Chocně, ale celkově celé České republiky. Mateřskou školu mohou totiž navštěvovat nejen děti s trvalým pobytem v Chocni, ale také ze spádových oblastí: Dvořisko, Hemže, Březenice, Plchůvky, Nová Ves, Podrážek.

Paní ředitelka, chtěla vyhovět co nejvíce žádostím o umístění dítěte do mateřské školy. Na základě jednání města došlo k dohodě mezi Základní školou Choceňského a Mateřskou školou Vostelčice, o poskytnutí prostor základní školy v budově v Kollárově ulici a školka přechodně rozšíří svoji kapacitu o jednu třídu (až pro 22 dětí), což by měla být záležitost několika následujících let.

I přesto, že se jednalo o malou zakázku veřejného projektu, musel být realizován v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Podle Ochrany je za veřejný projekt považován soustavný návrh alokace veřejných zdrojů, který má většinou investiční charakter, je časově termínovaným záměrem a má uspokojit veřejné potřeby a cíle.

O způsobu alokace bývá rozhodnuto v procesu veřejné volby. Veřejnou potřebou v tomto případě bylo rozšíření kapacity mateřské školy a tím vyřešení mnoha odmítnutých žádostí. Pokud je v procesu veřejné volby rozhodnuto, že tato potřeba bude uspokojena formou veřejného statku a financována z veřejných zdrojů, dochází k realizaci formou veřejné zakázky.[31]

„Veřejnou zakázkou je podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách §7 odst. 1 zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka musí být realizována na základě písemné smlouvy.“[63]

Tento projekt se však pojil i s dalšími náklady, kdy se z běžné třídy základní školy musela na dočasnou dobu přestavět třída pro děti předškolního věku. Musely být splněny přísné hygienické podmínky, byla potřeba zakoupit nový nábytek, hračky, lůžkoviny a neobešlo se to ani bez stavebních úprav. Navíc bylo zapotřebí vyřešit stravovací režim a spoustu dalších věcí. Paní ředitelka musela v průběhu druhé polovina srpna vyhlásit nové přijímací řízení a

s tím se pojily další administrativní věci. Projekt byl ale úspěšný a nová třída funguje v Kollárově ulici od září 2013. Celkové náklady tohoto projektu činily 351 720 Kč. Toto řešení bylo finančně mnohem levnější a rychlejší, než stavět školku novou, která by pro další roky nemusela být efektivně využita a naplněna.[14]

Tabulka 12: Přehled nákladů pro odloučenou třídu

Název	Částka v Kč
Požární hlásič bezpečnostního značení	2.299,00
Kelímky do koupelny	744,00
Vyprac. požární bezpečnosti – změna užívání	3.146,00
Revize hasicích přístrojů	6.449,00
Malba a nátěry	20.154,00
Koupelnové věšáky	9.020,00
Stavební začišťovací práce + dveře	32.895,00
Kryty na radiátory	32.539,00
Šatní skříň	25.216,00
Dodávka a montáž koberce	34.942,00
Instalatérské práce	37.704,00
Videotelefony	41.261,00
Rekonstrukce osvětlení	50.000,00
Ostatní (hračky, apod.)	55.351,00
Náklady celkem	351.720,00

Zdroj: vlastní zpracování podle [14]

V případě samotného přebudování prostor a vybavení inventářem putovaly finanční prostředky dodavatelům přímo z rozpočtu města Choceň. Detailní náklady na zřízení a provozování odloučeného pracoviště jsou podrobněji zpracovány v tabulce č. 12.

Autorka provedla analýzu možností řešení situace a také se přiklání k variantě, ke které dospělo město spolu s mateřskými školami v Chocni. Z pohledu autorky, v rámci dlouhodobého záměru by byla výstavba nové školky velmi nákladná, nejen z důvodu toho, že počet dětí v Chocni ubývá, ale i z pohledu dalších zmíněných hledisek. Autorka se domnívá, že by pro město bylo efektivnější soustředit se na jiné strategické cíle ve městě, ať už o podporu bydlení pro mladé rodiny, sociálně znevýhodněné a především rozvoj kultury ve městě, která dlouhodobě upadá. Pro orgány města i pro jeho obyvatele je důležité, aby se lidé cítili bezpečně, a aby se Choceň stala příjemným prostředím pro život s možností kulturního a sportovního vyžití.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vymezení socioekonomického významu preprimárního vzdělávání v ČR, analyzovat jeho zdroje financování, která následně posoudit na vybrané instituci preprimárního vzdělávání – mateřské školy v Chocni.

Autorka pro svou práci nastudovala a využila odbornou literaturu a právní předpisy, týkající se této problematiky. Hlavním zdrojem informací byly osobní konzultace s vedoucí finančního oddělení městského úřadu v Chocni, ředitelk jednotlivých mateřských škol v Chocni a poskytnuté dokumentace. V práci byla analyzována situace počtu mateřských škol a počtu dětí v rámci celé České republiky a Pardubického kraje se zaměřením na město Choceň.

Financování mateřských škol je upraveno jednotlivými právními předpisy. Hlavní a největší finanční zdroje mateřské školy získávají ze dvou zdrojů, a to z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím krajských úřadů a druhým zdrojem finančních prostředků je zřizovatel příspěvkové organizace, v tomto případě město Choceň.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu slouží na mzdové náklady, zákonné pojistné a na další náklady spojené s pedagogickými pracovníky. Finanční prostředky od zřizovatele slouží k úhradě nákladů na provoz školy, kam patří především energie, drobná vybavení a pomůcky dětem. Mateřská škola však může získat finanční prostředky i ze své činnosti, například pořádáním různých mimoškolních kurzů, pronájmu prostor apod.

Mateřská škola Vostelčice v Chocni poskytuje vzdělávání dětem od tří do šesti let, v případě odložení povinné školní docházky dětem sedmiletým. Kapacita školky byla až do roku 2013 naplněna 78 dětmi. Po přijímacím řízení pro školní rok 2013/2014 bylo zapotřebí vyřešit vysoký zájem o umístění dítěte do školky pro ty matky, které by tak přišly o zaměstnání. Mateřská škola přijala v přijímacím řízení do školního roku 2013/2014 dvojnásobný počet přihlášek, než za posledních pět let. Bylo tak zapotřebí narychlo vyřešit navýšení kapacity. Město i s mateřskými školami v Chocni se snažilo tento problém co nejrychleji vyřešit za pomoci návrhů několika variant zmiňovaných v poslední kapitole. Nakonec došlo po dohodě Mateřské školy Vostelčice, města Choceň a Základní školy Choceňského o poskytnutí prostor jedné třídy základní školy v ulici Kollárova pro mateřskou školu. Došlo tak k navýšení kapacity o 22 dětí. Tento projekt s sebou nesl další náklady, jako narychlo přestavět třídu, aby vyhovovala podmínkám pro třídu mateřské školy. Město

neuvažovalo o výstavbě školky nové, jak z finančních důvodů, dlouhodobého projektu, tak z důvodu toho, že počet narozených dětí v Chocni opět klesl a do budoucna by školka nemusela být efektivně využita.

Další možnou variantou by mohla být výstavba víceúčelové budovy montovanou technikou. Podle plánu Ministra školství by na tento projekt obce mohly získat dotaci ve výši 50% částky projektu, zbytek by si musela obec hradit ze svých příjmů. Tato výstavba by se dala využít multifunkčně, například pro seniory, malé děti jako mateřská nebo rodinná centra nebo pro žáky základní školy, kteří se postupně budou z mateřské školy přesunovat do školy základní, kde i tam se bude muset řešit vyšší počet dětí.

Po uvážení a zohlednění všech hledisek se autorka přiklání k dočasnému projektu, kterým se město společně s Mateřskou školou Vostelčice a ZŠ Choceňského snažilo problém velkého počtu dětí vyřešit.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Aktivity, kroužky. *Mateřská škola Vostelčice* [online]. ©2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://msvostelcice.cz/informace-pro-rodice/aktivity-krouzky>.
- [2] Aktuality. *Mateřská škola Vostelčice* [online]. ©2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://msvostelcice.cz/aktuality>.
- [3] BENDL, Stanislav. *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie: skripta pro studenty vykonávající pedagogickou praxi*. Editor Anna Kucharská. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2008, 237 s. ISBN 978-80-7290-366-5.
- [4] ČÁP, Jan. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 655 s. ISBN 80-717-8463-X.
- [5] Český statistický úřad. *Obyvatelstvo - roční časové řady: Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 - 2012, absolutní údaje* [online]. 2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_hu.
- [6] Dětská skupina. In: *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: http://www.vupsv.cz/index.php?p=cze_2g&site=default.
- [7] DVORÁČEK, Jiří. *Základy pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta financí a účetnictví, 1999, 212 s. ISBN 80-707-9431-3.
- [8] HORÁK, Záboj. *Církev a české školství: právní zajištění působení církví a náboženských společností ve školství na území českých zemí od roku 1918 do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 264 s. ISBN 978-802-4736-235.
- [9] Inspekční zpráva čj. 105 103/02-401. *Česká školní inspekce* [online]. 2010 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://zpravy.csicr.cz/upload/2010012856.pdf>.
- [10] Interní data MŠ Na Herzánce Choceň a osobní konzultace s Naděždou Dvořákovou, 10. 1. 2014.
- [11] Interní data MŠ Na Záměstí Choceň a osobní konzultace s Evou Krejsovou, 12. 11. 2013.
- [12] Interní data MŠ Stromovka Choceň a osobní konzultace s Mgr. Michaelou Bubeníčkovou, 4. 12. 2013.
- [13] Interní data MŠ Vostelčice Choceň a osobní konzultace s Mgr. Janou Charousovou, 25. 2. 2014.

- [14] Interní data MÚ Choceň a osobní konzultace s Jitkou Kubíkovou, vedoucí finančního oddělení, 27. 11. 2013.
- [15] JŮVA, Vladimír. *Úvod do pedagogiky*. 4., dopl. vyd. Brno: Paido, 1999, 110 s. ISBN 80-859-3178-8.
- [16] KALOUS, Jaroslav a Arnošt VESELÝ. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. 1. vyd. Editor Jaroslav Kalous, Arnošt Veselý. Praha: Karolinum, 2006, 172 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1259-3.
- [17] KEELEY, Brian. *Human capital: how what you know shapes your life*. Paris: OECD, c2007, 147 p. ISBN 978-926-4029-088.
- [18] KOHOUTEK, Rudolf. *Úvod do psychologie: psychologie osobnosti a zdraví žáka*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 167 s. ISBN 80-210-4077-7.
- [19] KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2000*. Praha: Linde, 2000, 228 s. ISBN 80-720-1250-9.
- [20] KUCHARŮVÁ, Věra. *Péče o děti předškolního a raného školního věku*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2009, 212, 8 s. ISBN 978-807-4160-417.
- [21] Listina základních práv a svobod. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. © 1995-2013 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.
- [22] Mateřské školy podle krajů. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/2E0028BC6F/\\$File/33011302.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/2E0028BC6F/$File/33011302.pdf).
- [23] MAZOUCH, Petr a Jakub FISCHER. *Lidský kapitál: měření, souvislosti, prognózy*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xx, 116 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-380-6.
- [24] Městský úřad: Základní informace. *Město Choceň* [online]. © 2011 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.chocen-mesto.cz/zakladni-informace/os-5155/p1=24232>.
- [25] *Mezinárodní klasifikace vzdělání (ISCED 97)* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2008, 89 s. [cit. 2014-04-22]. Metodika. ISBN 978-80-250-1723-4. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/900028FC13/\\$File/022608.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/900028FC13/$File/022608.pdf).

- [26] Myšlenka lesní mateřské školy. *Skřítci z borovic* [online]. 2013 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://skriticizborovic.netstranky.cz/o-lesnich-materskych/myslenka-lms.html>.
- [27] Nejčastější dotazy k předškolnímu vzdělávání a zahájení povinné školní docházky. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © 2013 - 2014 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/nejcastejsi-dotazy-k-predskolnimu-vzdelavani>.
- [28] O nás. *Jazyková sportovní miniškola němčiny a angličtiny Choceň* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.jazykova-miniskola.cz/o-nas>.
- [29] O nás. *Mateřské centrum Kamínek Choceň* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.mckaminek.ic.cz/index.php/o-nas.html>.
- [30] O nás. *Rodinné centrum Beránek* [online]. © 2009 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: http://beranek.jbchocen.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=34&Itemid=54.
- [31] OCHRANA, František. *Hodnocení veřejných zakázek a veřejných projektů*. Vyd. 2. přeprac. Praha: ASPI, 2001, 219 s. ISBN 80-859-6396-5.
- [32] Osobní konzultace s místostarostkou města Choceň, MUDr. Věrou Rybovou, v Chocni 28. března 2014.
- [33] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
- [34] PELTOVÁ, Nancy. *Dítě v dobrých rukou: knížka pro správné rodiče*. Vyd. 1. Praha: Advent-Orion, 2000, 241 s. ISBN 80-717-2420-3.
- [35] Prohlášení ministerstva zdravotnictví o provozování jeslí jako zdravotnických zařízení. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-01-09]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/prohlaseni-ministerstva-zdravotnictvi-provozovani-jesli-jako-zdravotnickych-zari_7612_1154_3.html.
- [36] PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, s. 245. ISBN 978-80-247-2789-9.

- [37] Provoz mateřské školy. *Mateřská škola Vostelčice* [online]. ©2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://msvostelcice.cz/o-skolce/provoz-materske-skoly>.
- [38] PRŮCHA, Jan. *Pedagogický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 1995, 292 s. ISBN 80-717-8029-4.
- [39] Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2013. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpmz031114.docx>.
- [40] *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. 1. vydání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf>. ISBN 80-87000-00-5.
- [41] Rejstřík škol a školských zařízení. *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. 2013 [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>.
- [42] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika veřejného sektoru*. 2. přepracované vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001, 258 s. ISBN 80-210-2550-6.
- [43] SIEGL, Milan, Jan STEJSKAL a Pavla STRÁNSKÁ KOŤÁTKOVÁ. *Management veřejného sektoru: distanční opora*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2011, 114 s. ISBN 978-807-3954-154.
- [44] Skřítci z borovic. *Skřítci z borovic* [online]. 2013 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://skriticzborovic.netstranky.cz/>.
- [45] Sponzoři. *Mateřská škola Vostelčice* [online]. ©2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://msvostelcice.cz/sponzori>.
- [46] Statistická ročenka školství: výkonové ukazatele. *Statistika školství* [online]. © 2013 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.
- [47] ŠIKULOVÁ, Renata a Zdeněk KOLÁŘ. *Kapitoly z obecné pedagogiky: distanční texty pro studenty kombinované formy studia*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Pedagogická fakulta, 2003, 81 s. ISBN 80-704-4485-1.
- [48] Školné a stravné. *Mateřská škola Vostelčice* [online]. ©2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://msvostelcice.cz/o-skolce/skolne-a-stravne>.
- [49] *Školské zákony: školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, úvodní slova k zákonům, výklad, prováděcí*

- předpisy, související předpisy stav k 1. 9. 2007.* Praha: Eurounion, 2007, 671 s. ISBN 978-80-7317-062-2.
- [50] ŠTĚPÁNKOVÁ, Bc. Petra. Postavení rodičovského příspěvku v rodinné politice v ČR a jeho vliv na socioekonomickou situaci českých rodin. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
- [51] TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie: úvod do problému.* Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003, 136 s. ISBN 80-719-4544-7.
- [52] Turista, občan: O městě. *Město Choceň* [online]. © 2011 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.chocen-mesto.cz/o-meste/ms-24529/p1=24529>.
- [53] Typy mateřských škol. *Jak do školky.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://www.jakdoskolky.cz/typy-ms/>.
- [54] Úvod. *Mateřská škola Vostelčice* [online]. ©2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://msvostelcice.cz/uvod>.
- [55] Vázaná živnost „Péče o dítě do 3 let věku v denním režimu“. *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: http://www.vupsv.cz/index.php?p=cze_2c&site=default.
- [56] Vláda podpořila vznik dětských skupin, alternativu ke školám. In: *Deník.cz* [online]. 2005-2014 [cit. 2014-02-21]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/vlada-schvalila-pravidla-pro-vznik-detskych-skupin-20120822.html.
- [57] Volná živnost - obor činnosti č. 72: „Mimoškolní výchova a činnost, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“. In: *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: http://www.vupsv.cz/index.php?p=cze_2d&site=default.
- [58] Volná živnost - obor činnosti č. 79: „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“. In: *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: http://www.vupsv.cz/index.php?p=cze_2e&site=default.
- [59] Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání.
- [60] Vzdělávání v ČR. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. © 2011 – 2014 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr>.
- [61] Základní údaje o školách v regionálním školství za období 1989/90 až 2012/13. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © 2013 – 2014 [cit. 2014-03-

- 27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zakladni-udaje-o-skolach-v-regionalnim-skolstvi-za-obdobi>.
- [62] Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
- [63] Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.
- [64] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- [65] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- [66] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.
- [67] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
- [68] Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
- [69] Zákon č.20/1966 Sb., zákon o péči o zdraví lidu.
- [70] Zdravotnická ročenka České republiky: Publikace. *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR* [online]. 2010-2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/katalog/rocenky/zdravotnicka-rocenka-ceske-republiky>.
- [71] Zpráva o vývoji českého školství od listopadu 1989 (v oblasti regionálního školství) Č.j.: 25461/2009 – 20. MŠMT [online]. 2013 [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A ..... Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97
- Příloha B ..... Zápis do Mateřské školy Vostelčice pro školní rok 2014/2015
- Příloha C ..... Charakteristika soukromých institucí v Chocni

Příloha A - Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97

ISCED 0 – Preprimární vzdělání:

- Umístění dětí raného věku školy nebo školského zařízení mimo rodinu. Program preprimárního vzdělání je určen pro děti od 3 let věku, horní hranice závisí na věku pro vstup do primárního vzdělávání (v ČR obvykle 6 let).
- Patří sem: mateřská škola, speciální mateřská škola, přípravný stupeň, přípravný ročník speciální základní školy a zvláštní školy, přípravná třída pro děti socio-kulturně znevýhodněného prostředí.

ISCED 1 – Primární vzdělání

- Jádrem této úrovně je vzdělávání dětí, jejichž obvyklý věk vstupu není nižší než 5 let a vyšší než 7 let. Tato úroveň trvá většinou pět let plné školní docházky.
- Patří sem: 1. stupeň základní školy (1. – 5. třída), 1. stupeň speciální základní školy (1. – 5. třída), zvláštní škola (1. a 2. stupeň), pomocná škola.

ISCED 2 – Nižší sekundární vzdělání

- Předpokladem této úrovně vzdělání je dokončení úrovně ISCED 1. Vzdělávací programy se skládají z více specializovaných předmětů. Patří sem žáci ve věku od 11 do 15 let.
- Patří sem: 2. stupeň základní školy (6. – 9. ročník), 2. stupeň speciální základní školy, 1. a 2. ročník 6letého gymnázia, 1. – 4. ročník 7 letého, 8 letého gymnázia nebo 8 letých oborů konzervatoře, kurzy pro doplnění vzdělání, pomocná škola, základní škola speciální (9. a 10. ročník), praktická škola jednoletá a dvouletá.

ISCED 3 – Vyšší sekundární vzdělání

- Požadavkem pro vstup do této úrovně je ukončení ISCED 2. Zde je větší specializace než na předchozí úrovni. Typický věk vstupu je 15 nebo 16 let.
- Patří sem: 4 leté (5leté) gymnázium, 3. – 6. Ročník 6letého gymnázia, 5. – 7. Ročník 7letého gymnázia, 5. – 8. Ročník 8letého gymnázia, obory středních odborných škol a učilišť ukončené maturitní zkouškou, střední vzdělávání ukončené závěrečnou zkouškou, konzervatoře, střední vzdělávání, rekvalifikační kurzy ukončené závěrečnou zkouškou.

ISCED 4 – Postsekundární neterciární vzdělání

- Programy vyžadují úspěšné zakončení úrovně ISCED 3, které je dále rozšiřováno a specializováno. Typická doba trvání programu se pohybuje mezi 6 měsíci až dvěma roky.
- Patří sem: nástavbové studium, bývalé pomaturitní studium kvalifikační, pomaturitní kvalifikační studium, rekvalifikační kurzy vyžadující předchozí vzdělání na střední škole, pomaturitní studium na jazykových školách s akreditací MŠMT.

ISCED 5 – Terciární vzdělání – první stupeň

- Do této úrovně patří terciární programy vyšší úrovně než ISCED 3 a 4. Obvyklým požadavkem je úspěšné dokončení úrovně ISCED 3 nebo 4. Obvyklý věk vstupu je 19 let i více.
- Patří sem: bakalářské studium, navazující magisterské studium, magisterské studium, studium na vyšší odborné škole, bývalé pomaturitní studium specializační nebo inovační, poslední dva ročníky konzervatoře.

ISCED 6 – Terciární vzdělání – druhý stupeň

- Nejvyšší úroveň vzdělání. Program vzdělání vedoucí k udělení diplomu vědeckého stupně. Prohloubení studia a výzkumu.
- Patří sem: doktorský studijní program ukončený titulem Ph.D., bývalá vědecká příprava ukončená tituly CSc., DrSc.[25]

Příloha B - Zápis do Mateřské školy Vostelčice pro školní rok 2014/2015

Zápis pro školní rok 2014/2015 v MŠ Vostelčice proběhne 29. dubna 2014 a týká se dětí narozených před 31. srpnem 2011. K zápisu je potřeba řádně vyplněná žádost k přijetí, která musí obsahovat vyjádření dětského lékaře, rodný list dítěte a občanský průkaz zákonného zástupce. Školky musí přednostně přijímat děti v posledním roce před nástupem školní povinné docházky, potom ostatní děti. MŠ Vostelčice při jednokolovém přijímacím řízení bude postupovat následovně: Pokud počet požadavků převyší volnou kapacitu MŠ tedy 3 třídy po 26 dětech a 1 odloučenou třídu s 22 dětmi, bude ředitelka školky přijímat podle těchto kritérií:

- Přednostně budou přijímány děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, ve věku dosažení šesti let od 1. září do 31. srpna následujícího kalendářního roku;
- následně budou přijímány děti s trvalým bydlištěm v Chocni a spádových obcích (viz odstavec výše), které dovrší ke dni svého nástupu věku tří let a to od nejstaršího po nejmladší;
- ostatní děti podle věku od nejstaršího po nejmladší.

Seznam přijatých dětí bude zveřejněn 15. května 2014.[2]

Příloha C - Charakteristika soukromých institucí v Chocni.

Jazyková miniškola

Jazyková sportovní miniškola němčiny a angličtiny existuje v Chocni už od roku 1990. Poskytuje výuku anglického a německého jazyka dětem od tří do pěti let, dále nabízí také hlídání dětí ve věku do šesti let s možností výuky angličtiny, připravuje děti na vstup do základní školy, nabízí doučování všeobecných předmětů a připravuje na vstup na střední školu, poskytuje prázdninové aktivity ve formě zájezdů do zahraničí, pořádá tábory a různé výlety. Jazyková miniškola spolupracuje s anglickou univerzitou Brighton College, se kterou pořádá i výměnné pobyty v rodinách.[28]

Rodinné centrum Beránek

Rodinné centrum Beránek bylo v Chocni otevřeno v září roku 2009. Nejprve centrum sloužilo matkám, které centrum zprvopočátku navštěvovaly. Postupně se přidávaly aktivity jako cvičení, plavání, výlety za zvířaty nebo tábory. Cvičení matek se rozšířilo na cvičení s batolesty nebo kojenci. Matky mohou navštěvovat kurzy angličtiny s možností hlídání. Centrum nabízí různé semináře, kurzy a také tvořivou dílnu, kde se matky mohou naučit zručnosti a vyrábět z květináče, ubrouskovou techniku, pletení z papíru a spoustu dalších. Během tohoto programu pro matky je zajištěn i program pro jejich děti, aby se tak matky mohly více soustředit na své tvoření. Centrum Beránek finančně podporuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, město Choceň, Sbor Jednoty Bratrské a místní podnikatelé. Ceny jednotlivých cvičení a kurzů jsou individuální a závislé na počtu lekcí.[29]

Mateřské centrum Kamínek

Mateřské centrum Kamínek se nachází v Chocni a je určeno pro děti do šesti let věku. Mateřské centrum je nezávislou organizací registrovanou u Ministerstva vnitra a je členem Sítě mateřských center. Toto centrum poskytuje mnoho kurzů pro těhotné ženy, pro rodiče, pro rodiče s dětmi i děti bez rodičů. Pořádá jednorázové akce, zajišťuje různé odborné programy a kurzy týkající se výchovy, zdraví, psychologie rodinného života a zdravého životního stylu. Poskytuje rodičům různé rady a napomáhá jim dále se vzdělávat. Mateřské centrum Kamínek může navštívit jakákoliv maminka nebo tatínek s dítětem předškolního věku. Centrum poskytuje k dispozici i hernu. Vstupné činí dvacet korun na jeden den, pokud se stanete členem, zaplatíte pouze členský příspěvek ve výši pět set korun na jeden rok. [30]